Tizennyolcadik évfolyam. 214-ik szám.

ELŐFIZETÉS
HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hóra ..... 2 korona
VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hóra ..... 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fill, minden következőnél 16 fillér.
Nyilttér sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 397.
KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény-Társaság.
József főherczeg-út 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Vasárnap, szeptember 13.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Vashid, pályaudvar, kikötő.
Ha majd visszaáll a rend.
Egyről-másról. Irta: Lux Terka.
Török-bolgár háború.
A torna-verseny.
A politikai válság.
Apja helyett a börtönben.
Francia lókereskedők Aradon.
A Márkusék szobaleánya.
Péter királyt gyilkossággal vádolják.
Az uj templom felavatása.
Gyilkosság Sikulán.
Félholtra polozott tisztiszolga.
Tüntetés Csányi ellen.
Már minálunk verbuválnak . . .
Szökés a nagygyakorlatról.
Csarnok: Fa, aminek lelke van. Irta: Szinéri György.

Vashid, pályaudvar, kikötő.

Arad, szeptember 12.

Az *arad-ujaradi vashid* ügyének vitái még mindig nem zárultak le. És minél tovább huzódik ez a régi, régi kérdés, annyival inkább szétágazók lesznek a vélemények körülötte.

Az alábbiakban a vashid ügyének megoldására uj eszmét, uj tervet ismertetünk, a mely, ha az illetékes körök akceptálni fogják, egész *uj fordulatot* ad ennek a kérdésnek. Olyan terv, a mely a *hid épitésének költségeit* a városra *lényegesen csökkenti*; számot vet a Maros hajózhatóvá tétele után létesitendő *aradi kikötő* tervével; számot vet azzal a szükséggel, a mely mindjobban érezhetővé válik, hogy *uj vasuti állomás legyen Aradon*, s egyben megoldja a *város egyöntetü, minden irányban való fejlődésének problemáját.*

Látnivaló, hogy a mely eszmét ennyi s ily fontos körülmény ajánl, azzal érdemes komolyan foglalkozni, s ezt a hivatalos tanácskozások tárgyává tenni.

Az uj terv lényege az, hogy az arad-ujaradi közuti hid egyben *vasuti átkelésül* is szolgálna. Ebben nincs semmi szokatlan, és semmi olyan, a mely a forgalomra zavaróan hatna. Igy van ez *Pozsonyban* a Ferenc József-hidnál, s a közelben, *Makón* a Maros hidja közuti és egyben vaspálya-hidnak szolgál, a nélkül, hogy ez bárminő bajt, vagy galibát okozna.

A Magyar Államvasutak Arad-temesvári vonalát, a mely most a meglehetősen rozoga állapotu, fából való vasuti hidon megy át, vezetnék át a létesitendő vashidon, a mely az *ujaradi főut vonalába szögellenék.* A mostani vasuti hid igen nagy ártérre terjed ki, s azt állandóan javitani kell, ha pedig vashiddal cserélnék ki, az ép a hid nagy hosszuságánál fogva igen sokba kerül. Ezért, azt hiszszük, a Magyar Államvasutak igazgatósága kész örömmel járulna hozzá a vashid költségeihez, ha azt egyben a vasuti átkelésnél is használnák.

E célból az arad-temesvári vonal a mostani állomás pályatestéből kikerülve, a viadukton tul lekanyarodnék a *Csel-utcán át*, a villam és a vizvezetéki telepek mentén a *Maros mellé*, s a Maros mentében akár a jelenlegi védőgáton, akár a mellette létesitendő uj vasuti töltésen a falerakó helyeken levő zsilipig, innét pedig az amugy is tervezett *uj védőgáton*, vagy annak mentén a *hidig* vezetne: a hidon átkelve, kanyarodnék át a jelenlegi ujaradi állomáshoz, a hol folytatná eddigi utját. Ez a vonal, s a vashid nem csupán az *arad-temesvári* forgalom közvetitésére szolgálna, hanem kiindulója lenne az *arad-varjasi vasutnak* is, a melyet eddig csak azért nem épitettek ki, mert vártak a pályaudvar kibővitésére.

Azonban a vasuti vonalnak ily irányban való elvezetése és a hidnak vasuti hiddá leendő átalakitása nem csak a költségek szempontjából kivánatos.

A Maros szabályozása, illetve hajózhatóvá tétele után, a mely immár elhatározott dolog s a költségei a következő évekre előirányoztattak, természetesen szükségessé válik, hogy Aradon *kikötőt létesitsenek.* Ennek a kikötőnek természetesen nem lehet más helye, mint az ujaradi főut vonalába nyiló vashid közelében, mivel azon a helyen van Aradon a legmélyebb medre a Marosnak, s itt sekélyesedik el legkevésbé a part. A kikötőnek pedig az igazi értéke akkor van, *ha összeköttetésben áll a vasuttal.* Ha a vasuton érkező és hajón továbbitandó szállitmányokat a mostani állomáson kocsira kellene rakni, a kikötőbe vinni, ott kirakni, azután ujra a hajóba lerakni, akkor igen kevesen élvezhetnék a vizi utak olcsóságát, mert a sok kocsi- és rakodási költség értékét venné azoknak. Igy azon-

A hétről.

—

Sulyos elmellőztetésnek
Kinja és keserve bánt:
Perronunkon, ah miért nem
Szállt ki *Ferenc Ferdinánd!* . . .
Lestük őt, de mindhiába;
Földünk nem taposta lába,
Vártunk, egy mosolyt remélve
S függönyét se huzza szét,
Főispán mellényzsebében
Kárba vész a szép beszéd.

S kétszáz-féle verzióba
Találgatják itt meg ott:
Ő fensége vaj' mi okra
Tart mivélünk haragot?
Ez a harag uj-e, régi, —
Mittner tán besugta néki,
Hogy a szabadkőmivesektől
Hemzseg itt az utca, tér,
S hogy legyen, hol konspiráljon:
Telket palotára kér.

Vagy talán még Ujfaluban,
Mig egy hét a barcba telt,
Gróf *Zselénski* tette tán, hogy
Ellenünk haragra kelt?
V. b. t. t. cim jelöltje
Szólt neki: „Ne lépj a földre,
Hol az agrár kiesi-nagyja,
Népszerütlen módfelett,
S megadózzák egyre-másra
Az agrár vajat, tejet."

Vagy a dacnak a szivében
A miatt vagyon helye,
Mert hatott reá erősen
Az oláh lap cikkelye:
„A magyar, ha fejre áll is,
Mint mi, nem olyan lojális,
A magyartól biztonságban
Nincsen a császári ház,
Jó, hogy a dinasztiára
Russu-Sirián' vigyáz."

Vagy egy fogadása kötné,
S haragjának oka más:
„Valameddig ki nem bővül
Az aradi állomás:
S nem nyer külsőt, imponálót,
Addig ottan ki nem szállok,
Mind magam és mind családom
Előtt láttatlan marad,
Ha valamit erre ad, hát
Okuljon ezen Arad."

Hétfő óta egyre éget
Annyi: *hátha*, annyi: *vagy;*
Jó szerencse még, hogy itt volt
Sturm, a cáfolásba' nagy
„A mellőzés oka tiszta;
Megy a fenség Konopistra,
Hol *Hohenberg Fürstin* mellett
Elhagyja lelkét a gond,
S a kedveért egy beszédről
A férj örömest lemond.

Sturm, hogy itt volt, cáfolásra
Anyaga került elég;
Nem igaz, hogy a waggongyárt
A deficit gyötri még;
És e hirekkel egyformán
Légből kapkodott koholmány:
A királynak, hogy eszébe
Jutott volna valami,
És *Avarffy* Francit hívá
Valságot megoldani . . .

Forgács.

Mai számunk 24 oldal.

ban az emlitett irányban létesitendő vasuti vonal mindjárt *megteremtené a szerves összeköttetést a vasut és a kikötő között.* — —

Miután pedig ilyen módon a forgalom a Maros irányában lényegesen megnagyobbodnék, elkerülhetetlenül szükséges lesz, hogy ezen a tájékon, az *Óvártéren uj vasuti állomást létesitsenek.* Ezt, ha a hid fölépül, s azon a vasut is átvonul, még a pályaudvar kibővitése után is meg fogja kivánni a forgalom. Hiszen a nagyobb városoknak, Szegednek, Temesvárnak, eddig is két állomása van. Sőt Aradon is volt már szó arról, hogy második pályaudvart létesitenek, akkor azonban azt a buzsáki kitérőnél tervezték.

Az uj vasuti állomás létesitésének pedig városfejlesztési szempontból óriási fontossága lenne. Tapasztaljuk, hogy a város legjobban az állomás felé fejlődik, elannyira, hogy a város tulsó oldala, a Marospartnak a hid közelében levő része teljesen stagnál. A tervezett uj védtöltés *ötvenkét hold területet fog ármentesiteni*; ha ide vasuti állomást épitenek, akkor *megkezdődik ennek a városrésznek a gyors fejlődése,* amit a vashid is elősegit, de egymagában talán még nem biztosit.

Ez az uj terv, rövid keretek közé szoritva. Egy és más szempontból talán lesz módositani való rajta, de az egésznek praktikus, célszerü volta előtt föltétlenül meg kell hajolni. S ha a város törődik azzal, hogy a vashidat minél kisebb megterheltetés nélkül épitse ki, ha előre beakar rendezkedni a közel jövő intézményeire, s ha biztositani akarja a városnak egészséges, minden irányban való kiépülését, emelkedését, akkor nem szabad e terv fölött szó nélkül napirendre térni, már csak azon egyszerü ok miatt sem, mert nem hivatalos inditvány, hanem egyszerü ujságcikk formájában került először a napvilágra. Ha az államvasutakat megkeresik, az bizonyára örömmel szegődik társul a tervhez, a kincstárnak pedig aligha lesz ellene kifogása. Az államnak csak egy célja lehet: hogy a hid fölépüljön, a városnak pedig még egy: hogy annak a város minél több hasznát lássa.

Ha majd visszaáll a rend.

(A magyar tisztviselőkért.)

Arad, szeptember 12.

A magyar nemzeti akarat nem szorul arra, hogy a tisztviselők fizetés javitásának nagyfontosságu kérdésében a sajtó utján is befolyásoltassék. A közhangulat a legteljesebb mértékben kialakult, a fizetésjavitás ellen sehol egyetlen hang sem emelkedett. De sérelmek keletkeztek. És minden jogosult panasz, minden jogosult észrevétel az ország lakosságának teljes szimpatiájával találkozott. Olyan nagy, olyan hatalmas volt ez a szimpátia, hogy azok a kormányférfiak, akik a fizetésrendezés kérdésével foglalkoztak és munkájuk közben nagy anyagi nehézségeket kellett leküzdeniök, nem zárkozhattak el a közakarat megnyilvánulása elől és kénytelenek voltak tulhelyezkedni az előre meghatározott költségelőirányzatok keretén.

Ez erős közakarat dacára a fizetésrendezés még ma sem válhatott valóra és ami még szomorubb, ha a kérdés az ismert javaslat szerint megoldást nyer is, — a fizetésrendezés igy sem fogja kielégiteni a jogosult és méltányos igényeket.

Kétségtelen tény ez és mégis azt hiszük, sőt teljes bizonyossággal állithatjuk, hogy talán egyetlen tisztviselő sincs az országban, aki most azt óhajtaná, hogy dobjuk el a kész törvényjavaslatot és kezdjük előről a fizetésrendezés kérdését azon az alapon, hogy a magyar tisztviselő éppen olyan fizetési fokozatokat ismerjen mint az osztrák tisztviselő és hogy a katonai rangfokozattal járó fizetések se szárnyalhassak tul a magyar tisztviselő fizetését.

A parlamentáris rend helyreállitása után kétségtelenül ennek a kérdésnek kell első sorban napirendre kerülni és ha a törvényjavaslat fölött kifejtendő vita leszüri azokat az észrevételeket, melyek a javaslat ellen fölmerültek, oda jutunk, hogy ezután már kevés szó lesz majd a tisztviselők helyzetéről, mert a közvélemény abba a hangulatba terelődik, ahol azt hiszi az ország lakossága, hogy kielégitette a tisztviselők igényeit.

Az akarjuk itt hangsulyozni, hogy az ilyen közhangulat keletkezése nem tenne szolgálatot a magyar nemzeti törekvéseknek, hanem végtelenül nagy hátrányára szolgálna minden vonalon annak a politikai alapvetésnek, hogy a magyarság fokozatos szaporodásával fogjuk elérni összes önállósági és függetlenségi törekvéseinket.

Valljuk meg őszintén, hogy a magyar nemzet nem becsülte meg a multban saját tisztviselői karát ugy, mint ahogy ezt a kart egy öntudatos nemzetnek méltatni és megbecsülni kell. A beamteri tekintély Magyarországon alig ismert fogalom és teljesen össze van keveredve még ma is a szolgabirói basáskodások fogalmával. A tisztviselőt és annak müködését a legritkább esetben méltatja a magyar társadalom igazságosan, mert az a magyar betegség mely a becsületes munkát a felületes csillogtatások mögött nem látja meg és elismerésével csak azoknak adózik, akik érdemekkel tudnak dicsekedni, a tisztviselők karában végzi legáldástalanabb munkáját. Nemcsak az autonomiában, hanem az államnál is mesterkedésekkel lehet és szokás megcsinálni az ugynevezett érdemeket.

Nagy szerencsétlensége ez a mi országunknak. Emiatt nem tudjuk még azt, hogy egy olyan országban, mint a mienk, ahol anynyiféle idegenajku nemzetiség lakik, a nemzeti törekvések megvalósitására erősebb, hatalmasabb fegyvere nem lehetne, mint az olyan tisztviselői kar, mely kötelességtudásában, tapintatosságában és szakértelmében tökéletes és megrendithetetlen.

Nézzünk csak át Ausztriába. Minden felbomlott már. A nemzetiségek egymást marják. Kiélesedett helyzetek viaskodnak egymással. A züllésnek, a szakadásnak minden erjesztő szere müködésben van és Ausztria egysége ennek daczára is ép sértetlen, sőt erős. Miért? Mert egy hatalmas beamteri kar, mely a kötelességtudásnál, a tapintatosságnál és a szakértelemnél egyebet magában meg nem tür, — eltéphetetlen szálakkal füzi össze az állam széthuzódó elemeit. És Ausztriában idejekorán gondoskodtak arról, hogy a beamternek tekintélye, egyéni függetlensége, anyagi gondok miatt meg ne zavartassék.

Mi a tisztviselői karban ezt a hatalmas erőt még nem tudtuk meglátni s a mi szerencsétlen politikai viszonyaink között az ilyen tisztviselői szellem ki sem képződhetett egyrészt azért, mert az egész politikai életünk a tekintélyek lerombolásának elvi alapján fekszik; másrészt pedig azért, mert Magyarországon nem az anyagi függetlenség nyujt egyéni tekintélyt, hanem a

Az öreg lelkész.

Irta: Szépfaludi O. Ferenc.

I.

Negyven esztendeje lakom e helyen, mint a hivek lelki gondozója; harminc éves sem voltam, mikor lelkészül idekerültem Deregnyére. Volt elég alkalom megfigyelni az embereket és én megfigyeltem! — szólt a lelkész, ki rokonom volt s a nyári nagy melegekre meghivott magához, hogy a fülledt fővárosi levegő helyett egy kis friss falusi levegőt szivhassak.

A fővárosi, ki benne van a nagy sokadalomban, sajnálkozik rajtunk, gyámoltalan falusiakon, kik nem nyargalunk s kikről épp ezért el sem képzelhetik, hogy jól érezhessük magunkat.

Természetesen nem ülünk villamoson, nem robogunk sem biciklin, sem automobilon, nem gázoljuk le embertársainkat, hisz ökreink örülnek, ha nyugodtan csoszoghatnak s bizony igás lovainknak sincs kedvök a ficánkolásra. Kőszéngőz helyett a ragyogóan tiszta levegőt, a hintók s villamosok zaja helyett a fülemile s pacsirta énekét, szinház helyett a szabad természetet, a látványosság helyett a baromfi-udvart élvezhetjük. Dehogy is unatkozunk!

Bármily négyemeletesek is a főváros házai, mégis közelébb állunk Istenhez. Ott a fáktól nem látják az erdőt, a kondignációs házak elveszik a kilátást, a kék égnek csak egy-egy darabkájában gyönyörködhetnek.

Csöndes, de nem unalmas életünk folyása; az embert pedig kedves öcsém, épp ugy látjuk itt falun, mint a fővárosban. Hibák, erények váltakoznak, a sziv itt sem egyformán dobog a kebelben, az érzelmek, az indulatok, melyek a nagy városokban hajtják a szenvedélyeket, itt is megtalálhatók. Ha az ember látni akar: lát is.

A lelkész pedig még többet lát, mint más rendes foglalkozásu ember. A családi élet vigjátékai és drámái itt sem hiányzanak, ha nem is oly cifra jelmezekben jelennek meg, mint a nagy városok életében, vagy a szinpadok világot jelentő deszkáin.

A boldogság, megelégedés az öröm, mely után minden halandó törekszik, nincs egyformán mindenkinek megadva. Némelyik küzd érte, teljes erejével elérni vágyik, elkerüli, mig a másiknak keresetlenül is ölébe hull. Egy-egy ember, ha a pakfon kanálhoz nyul is, az aranyná válik, másiknak az aranykanál elolvad a kezében, akárha kámforból készült volna.

A kaleidoszkóp, melybe tekinthetünk, itt is tarka, változatos képet tár fel előttünk. A fellegek sehonnan sem hiányzanak a föld golyóbisán.

Negyven év alatt hány szerető párt eskettem össze s hánynak a boldogsága omlott szét, mint a kártyavár.

Fiatal, életerős, deli legény vezetett oltárhoz hajadont rózsapirral az orcáján s rövid pár hónap alatt eltüntek a rózsák. A menyecske hervadt, pusztult, mert a deli ember már más felé jártatta tekintetét és a szerető asszony azonnal észreveszi, mikor fordul el az igaz szerelmes tekintete tőle, más felé. Angyaltól démonhoz csap át, a hüség untatja, a jóság terhére van, mert szenvedély, gonoszság bilincseli le.

Idősb ember nálánál sokkal fiatalabbal frigyesül s mint gerlepár ugy élnek; amott gazdag, elvirult asszony hálójába keriti a szegény falusi legényt, módossá teszi és zsarnoka lesz a leigázott gyámoltalanságnak, mely nem tud szabadulni a sárkánytól, a mig él. Eladta az életét, az üdvösségét és szabadságát, nincs módja többé visszaszerezni.

Jött elém egyszer egy mátkapár, kinek rettenetes jövőt jósoltam. A vőlegény sötét tekintetü, kellemetlen arcu parasztgazda volt, a kihez erőltették a szép, fiatal leányt s az majdnem kihivólag kiáltotta oda az édesapjának: „Megbánja ezt még kigyelmed is, meg az uram is! Tüzes taplót visz magához, mely elégeti!“

Es tudja, kedves öcsém, hogy boldogabb házaspár nem akadt Deregnyén, a mióta itt lelkész vagyok.

Most néhány esztendeje pedig a biró leányát nem akarták sehogysem a kántor fiához adni feleségül és mindkettő kénköves gyufának fejét szedte le s meg akarta magát ölni. A

gavalléroskodás, a nagyon is költséges és veszedelmes nyilvános szereplés.

Ez az, amit az uj törvény életbeléptetése után megkell változtatni. Azt a gondolatot kell felébreszteni a nemzetben, azt a tudatot kell meggyökeresiteni a közhangulatban, hogy a magyar tisztviselői kar erejével leszünk képesek megteremteni a magyar faj hegemóniáját. Ez okból van szükségünk arra, hogy ez a kar, mely nálunk egy egész társadalmi osztályt alkot, erős és akcióképes legyen. Ne küzdjön anyagi gondokkal, ne legyen kénytelen nyilvános szereplésekben szédelegni azért, hogy elismerést arathasson.

P. L.

TÁVIRATOK.

Calice br. a szultánnál.

Konstantinápoly, szeptember 12. *Calice* br. osztrák-magyar nagykövet tegnapi kihallgatásának célja az volt, hogy köszönetet mondjon *Ferenc József* királynak születésenapja alkalmából kifejezett szerencsekivánatáért a szultánnak.

Sztrájkok Ausztriában.

Bécs, szeptember 12. Tegnap mintegy ezer timársegéd felmondta a munkát a kisiparosoknak és nagykikészitőknek és nagyrészt már sztrájkba állottak. A munkások béremelést és kilenc órás munkanapot kivánnak. A lapok azt jelentik Mährisch-Schönbergből, hogy a Friedrich Derri-féle selyemgyár 135 munkása dijkülönbözetek miatt sztrájkol. A lapok ezenkivül Mährisch-Osztrauból azt jelentik, hogy a vitkovcei kőszénbánya Eleonora- és Bestina-tárnájának összes munkásai Dombrauban bérkülömbségek miatt tegnap este beszüntették a munkát. Egy bizalmas természetü ülésben elhatározták, hogy a mährisch-osztrau kerületi bányahivatalnál kérni fogják az egyeztető bizottság egybehivását és ma ujból fel fogják venni a munkát. A nyugalmat sehol sem zavarták meg.

Francia hadihajók a keleten.

Páris, szeptember 12. Azok a hadihajók, melyek a franciák megvédésére mennek Keletre, a *La Touche-Treville* és a *Du Chayla*. A hajók egyike szombat reggel indult el. Az „Echo de Paris" jelentése szerint a La Touche-Treville cirkálóhajó Toulont elhagyta, hogy utját a Cikládok felé folytassa. A Du Chayla az előbbi hajóhoz Szirában fog csatlakozni, ahol mindkettő utasitást fog kapni.

Egyről-másról.

(A Dankó ünnepélyek. — A cigányzene hatása. — A szinházak köréből. — A megujult kánikula. — Egy kis politizálás. — Milyen a helyzet? — Fedák és Küry. — A Király szinház.)

Irta: **Lux Terka.**

Budapest, szeptember 12.

Három nap óta sirunk a *Dankó* Pista nótáin a Népszinházban és három nap óta talán háromszázadikszor konstatáljuk, hogy mégis csak legszebb muzsika a világon a cigány muzsika. Beszélhetnek a zene magyaráz akármit, emelhetnek Wagnernek Bayruthban három templomot is, mégis csak az a legszebb és legigazabb müvészet, amit egyszerüségénél és igaz voltánál fogva laikus, nem laikus, egyformán megért és dacára annak, hogy magyar szivnek, magyar fülnek iródott, mégis annyira internacionális, hogy a vig francia, meg a komolyabb angol szivéhez is egyformán megtalálja az utat.

Es hurták a cigányok, hires, kedvelt cigányok a cigány költő nótáit, száraz, de forró fászedegették össze a hideg sirkőre valót és bubánatos szép asszonyi szemek elmerengve, fából tyolosan hallgatták: Most van a nap lemenőben . . . Volt nekem egy szép csillagom ! . . .

Az átlátszó batiszt bluzok alatt szomoruan dobogtak a pesti szép asszonyok, leányok gyöngéd, szerelmes szivei s éltes, fehér haju matrónák elmerengve néztek a villamos égők lángjaiba, ahol mintha kerestek volna valamit, az elszállt ifjuságot, az eltemetett álmokat, az elsiratott reményeket . . .

Ezen a három estén jól kibusulta magát ez a szegény „kivülről jókedvü" budapesti közönség. Kibusulta magát és jól esett neki. Holnap már ugyis kacagni fog a Vigszinház „Korbácsa" alatt, de ez a kacagás nem fog neki olyan jól esni, mint a tegnapi könny. Hiába, a könny igazibb eleme az embernek, mint a mosoly. Egész létünk és nem létünk, egy nagy szomoruság, a teremtés erre predisztinált bennünket s a mosolyt az emberek találták ki a saját nyomoruságuk titkolására.

Másküllönben, minden szinházunkban játszanak már, de ez időszerint a közönség vidékiekből telik még ki. A fővárosi embereknek egy része, azok, kiket a kötelességeknek semmi fonala nem köt időhöz, amint haza érkeztek nyaralásukból, a rettentő szeptemberi hőség miatt megint elfutottak. A Margit szigeten és Svábhegyen egyszerre felszöktek megint a szobák árai, akár a kanikulai szezonban s a 28, 30 fokos hőséget sem a husnak drágulása, sem a politikának csodálatos hullámzása nem tudta lehüteni.

Ami a politikát illeti, ez ugyan olyan, mint a megposványosodott állóviz. A teteje berozsdásodott, de a vizben azért serény életet folytatnak az apró állatok. Megakarják inditni a vizet. Ez a hét ugyan meglehetős csöndes volt s az ujságok ilyenforma cimekkel signálták a helyzetet: Szünet a válságban . . .

A multkoriban egy morózus honatya utazott a fővárosból Erdély felé, valami esküvőre, s az uton beáll a kocsijába egy ismerőse. Paroláznak, beszélgetnek, azaz az ismerős kérdezősködik a helyzetről, intimitásokat szeretne megtudni s a morózus honatya rövid feleleteket ad. Különben is a bőröndjét akarja kinyitni, sehogy se sikerül s a honatya mérges és melege is van.

— Ugyan kérem, — mondja boszusan — hát olyan a helyzet, mint az én bőröndömnek a zára. Se kinyitni, se becsukni nem lehet. Most csak azt szeretném tudni, hogy veszem ki belőle az esküvőre a diszmagyar ruhámat.

— Csak tessék nyugodt lenni, — felelt erre némi maliciával az ismerős, — ha a helyzet olyan, mint a képviselő ur bőröndjének a zára, akkor az esküvő meg fog történni a diszmagyar nélkül is . . .

Hogy a jó vidékiekben is ne lenne ötlet, még pedig ügyes ötlet, azt nem lehet eltagadni, de jó Isten, valahogy elne feledjem megkérdezni, ha olvasták-e önök az életbevágó kommünikét, hogy: *Fedák* Sári is hazaerkezett az északi foktól, és *Küry* is, ugyan uristen, honnét, már nem is tudom? Valószinüleg — a déli fokról? Igy is illett. Az egyiknek hűtözni kellett, a másiknak melegedni. S az ezüst hangu *Szoyer* Ilonkáról egész nyáron annyit hallott az ember, hogy a Svábhegyen egy *denevér* a hajába akadt.

S hogy ott végezzem, ahol kezdtem, a szinháznál, a *Beöthy* szinházának megnyitását kiváncsian várjuk. Csupa uj nevek, uj müsor és ambiciózus, a dolgát jól értő fiatal igazgató. Szóval, válogathatunk, igazi gourmandokhoz illően az uj szezon szellemi csemegéi között.

---

szülők megijedtek és ész nélkül adták beleegyezésöket a házasságba. No, itt már aztán meg van pecsételve az igaz szerelem, a boldogság igérete.

A másik évre rá zokogva ront be a paróchiára a boldognak jövendőlt asszony, mutatja a véresre vert fejét s esküszik, hogy inkább a kutba ugrik, de ennek a gonosz embernek nem lesz a felesége. A sziv kitanulhatatlan. Merész próféta, ki a ragyogó hajnalhasadásból egész bizonyosra veszi a nap szelid leáldozását is. Hányszor kerekedik egy-egy kis felhőből vihar; a reggel, a korány folytatása hányszor zavarja meg vérmes reményeinket s elveszi kilátásunkat a szebb jövőre.

Higyje el, kedves öcsém, az emberi szervezet oly szerkezet, melyet sem pap, sem próféta, sem anatómiai tanár alaposan kitanulni, megismerni nem képes.

II.

De mégis leginkább emlékemben maradt sok évi megfigyeléseim közül a Bágyoni Zsiga esete.

A legszebb kuriája volt a faluban az öreg Bágyoni Pálnak, kinek egyetlen gyermeke volt Bágyoni Zsigmond, a kire az egész vagyon maradt.

A Bágyoniék szomszédságban lakott Bodó Tamás birtokos, kinek a Klára leányát tartották a környék legszebb leányának. Igazi nyiló virág, a legteljesebb piros rózsa. Két-három évvel volt fiatalabb Bágyoni Zsigánál, ki játszótársa, barátja elválhatatlan fele volt, ugy hogy gyermekkorukban, mikor egyiket erre, másikat arra hazavitték, elkezdtek pityeregni. Mindig együtt szerettek volna lenni.

Az öreg Bágyoni Pál tréfásan, de igaz értelemmel meg is mondta Bodó Tamásnak: „No barátom, ha ezeket a gyermekeket egyszer, valamikor el akarnók egymástól választani, gyilkosságot követnénk el."

Nem is történhetett másképp, mint a hogy történt. A huszonöt éves Bágyoni Zsigmond oltárhoz vezette Bodó Klárit s megkezdődött a legboldogabb házaséletnek az első fejezete.

Ha egy élet három vagy négy évig tartana, bizony sok boldogság nem érne véget. Bágyoniék is oly boldogan éltek, hogy már nagyobb földi boldogságot a költő fantáziája sem pingálhat.

A Gondviselés megáldotta a frigyüket fiugyermekkel is. A kis Bágy ni Feri, a szülők büszkesége, három éves korában a gyermeki bölcseségnek és szeretetreméltóságnak oly dózisával volt megáldva, hogy az aranyos fiucskát az egész falu irigyelte a szülőktől.

A Bágyoni pár boldogságának kék egén egyetlen bárányfelhő sem mutatkozott négy évig. A fiatal menyecske — ki ragyogóbb lett mint egy ideál, csak arról panaszkodott, hogy Zsiga gyakran jár vadászni s igy ezzel a távollétel megrabolja az ő boldogságát. Meg aztán nem is tudja, hogy vadászat közben nem tér-e be valahova, a hova nem kellene? Az alkalom teszi a tolvajt. Könyezett s nem egyszer igy szólt, mikor látogatóba mentem hozzájuk:

— Meglátja főtisztelendő uram, hogy belehalok, ha valami csiny egyszer kisül Zsigára. Azt mondják, a szomszéd birtok bérlőjének szép leánya van s az ördög nem alszik.

— Ne fessen hugomasszonyom rémképeket. Zsiga szeret vadászni, de csak nyulakra és rókákra; ő nem tér el a rendes ösvénytől.

— Bele is halok, ha letér! — mondta rezignációval a menyecske.

Ezután nemsokára egy kincstári főerdészt neveztek ki a nagy kincstári erdők gondozására s Deregnyén vett lakást, mert innen — mint központból — legjobban végezhette teendőit.

Előkelő fiatal férfi volt, éppen ellentéte Bágyoni Zsigmondnak, ki szőke, nyulánk, szelid kék szemü, szinpadi első szerelmesre emlékeztető alak, mig Bencze Zoltán tagbaszakadt, fekete haju, fekete szemü, erős szemöldökü, vastag bajuszu férfi volt, kommandirozásra alkalmas öblös hanggal.

Egy hónapig sehol sem tett látogatást az uj főerdész, ugy hogy már neheztelni kezdtek rá s valami különöset véltek benne. Egyszerre azonban megtörte a csendet és először engem, azután Bágyoniékat s ugy a többi birtokosokat

A torna-verseny.

(A holnapi sport-ünnep.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, szeptember 12.

Az *Aradi Tornaegyesület* őszi szabadtéri házi tornaversenyét holnap, vasárnap délután 4 órakor tartja meg a liceum előtt fekvő játszótéren. Az egyesület tagjai egész nyáron lelkiismeretesen keszültek a versenyre s igy a közönségnek alkalma lesz egy igen szép ünnepélyben gyönyörködni.

Kiemelkedő fénypontja lesz az ünnepélynek a bot szabad gyakorlat, melyet az egész országban jó hirnévnek örvendő aradi tornászok a fő- és székvárosban a nyár folyamán tartott szövetségi torna-ünnepélyeken *József Ágost* kir. herceg, *Wlassics* Gyula, *Darányi* Ignác miniszterek és *Lobkovitz* herceg hadtestparancsnok előtt mutattak be s a legnagyobb elismerésben s dicsőségben részesültek.

Erdekes lesz a gerely-dobás is, mely sportnemet az aradi közönség még nem látta. Ugyszintén a füles (hajitó) labda verseny is, melyet teljes és szabályos formájában most először lesz alkalma a közönségnek szemlélni az országos tornaszövetség verseny-szabályainak szigoru betartásával. A háziverseny sorrendje a következő: —

1. Felvonulás. 2. Szabadgyakorlatok bottal, vezényli *Nagy* Sándor titkár-müvezető. 3. Minta csapat tornázás lovon, vezényli *Fényes* Iván dr. csapatvezető. 4. Százméteres sikfutás. 5. Diszkoszdobás és távol ugrás (összetett verseny). 6. Gerelyvetés és magas ugrás (összetett verseny). 7. Füles (hajitó) labda verseny. 8. Dijak kiosztása.

A 100 méter sikfutás első győztesének *Kintzler* Zoltán egy tula ezüst órát volt szives felajánlani.

Az egyesület elnöksége mintegy hatszáz meghivót bocsátott ki. Megtörténhetett azonban, hogy több meghivó nem jutott rendeltetési helyére; az elnökség ezuton is meghivja a müvelt közönséget.

Az ünnepély pont 4 órakor megkezdődik; felkéri az egylet ennélfogva a közönséget, hogy $^{3}/_{4}$ órakor gyülekezni sziveskedjék, hogy az ünnepély legszebb pontját el ne mulassza. Bejárat az ünnepély szinhelyére a liceum előtt fekvő főkapun.

Az ünnepélyen a versenybirósági tisztet *Urbán* Iván főispán, az *Aradi Tornaegyesület* elnökének vezetése alatt *Péterffy* Antal, *Robitsek* Agoston dr., mint az Aradi Tornaegyesület volt elnökei és tiszteletbeli tagjai, *Steinitzer* Pál dr., *Fényes* Iván dr., *Matusik* Márton és *Nagy* Sándor töltik be. A füleslabda játéknál versenybiró: *Nagy* Sándor, vonalbiró *Matusik* Márton, kapubirák *Fényes* Iván dr. és *Bisztersky* Kázmér.

Az ünnepély után a tornászok a városi vendéglőben társasvacsorára gyülnek össze. Etkezés étlap szerint.

Török-bolgár háború.

(A keleti kérdés bonyodalmai.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, szeptember 12

Általános az a vélemény, hogy *a háboru Törökország és Bulgária közt elkerülhetlen.* A Keletről érkező jelentések bizonyitják, hogy egyedül Bulgárián mulik: háboru lesz-e, vagy béke? Viszont az európai diplomáciai körök arról is meg vannak győződve, hogy a bolgár kormány már nem birja lecsendesiteni a macedón mozgalmat s noha eleinte ily módon remélte terveit megvalósithatni, most már, mikor a zendülés elhatalmasodott, szivesen müködnék közre a zavarok elsimitásában.

Mai távirataink a következő eseményeket adják hirül:

A *Daily Telegraph*-nak táviratozzák Szófiából: A polgár kormány mindenképen iparkodik a hatalmak kivánságát teljesiteni, de mig a bolgár határőrség nem képes az éjszakának idején a határon betörő macedón bandákat visszariasztani, addig török részről elősegitik a bandák benyomulását. *A porta szitja a forradalmat, hogy a keresztényekkel könnyebben elbánhasson.* Növeli a veszedelmet, hogy a bolgár lakosság is a macedón bandákkal rokonszenvez. Most már *lehetetlenség, hogy Bulgária idegen hatalom beavatkozása nélkül leverhesse a felkelést.*

A „Daily Telegraph" szerint *a hatalmak nem hajlandók közbelépni, akár Törökország, akár Bulgária kéri is az intervenciót.* A mi az esetleges háborut illeti, Bulgária chanceai nagyon csekélyek, mert a bolgár csapatok és erődítmények felszerelése s fegyverzete fogyatékos. Illetékes körökben bizalmatlansággal viseltetnek a bolgár kormány ellen. A bizalmatlanságot szitja az a felhivás is, amelyben Bulgária Angolorszagtól és Amerikától két millió fontot kér, hogy a mozgalom leverése után nemzetközi rendőrséget szervezzen. Azt hiszik, hogy ezzel az összeggel a felkelést akarják támogatni.

Drinápolyi hirek szerint albán redifek Drinápolyból Kirkilissz felé vonulva, veszedelmesen zavarogtak, különösen Jenizzében, hol a templomot teljesen kifosztották. A kirkilisszei kormányzó odautazott a vizsgálat megindितása végett. Kirkilisszben is fosztogattak az albán redifek és a Tirnovo felé való menet közben több községet felgyujtottak. A Fekete tenger partján egy albán redifzászlóalj és egy drinápolyi redifzászlóalj egy szoroson vonulván át, nagy veszteséget szenvedett egy bandától, a mely *dinamit bombát* dobott a csapat közé. A megsérült katonák száma, kiket a kirklisszei szandsákból Drinápolyba szállitottak, *több mint ötszáz.* Kirkilisszebe a szandsák belsejéből számos izgató hir érkezik. Igy pl. az a hir, mely szerint a Kirkilisszetől 20 kilometernyire fekvő Almadzik és Erekler falvakat egy különitmény elpusztitá és Almadzikban *kétszáz bolgárt fejeztek le családjaik jelenlétében.*

Monastir-ből jelentik: Macedoniában hetek óta olyan háboru dul, amely, ha még néhány hétig tart, *alig fog életben maradni néhány ezer keresztény.* A földig leégetett falvak száma felülhaladja a százat. Nyolcezer keresztény család jutott néhány hét alatt koldusbotra és legalább *40.000 ember él hajléktalanul,* Ochrida zordon hegyei között. Le nem irható ezen emberek nyomorult helyzete. Még a török polgárság is szánakozik szomoru sorsuk fölött. A lakosság egy másik része a leégett falvak romjai között él s itt éhen fognak haini. Tápiálékuk ugyanis fü és viz. Ha sikerül egyiknek egy valami elhullott állat tetemét felfedezni, a többiek agyonütik, hogy elrabolhassék tőle. Részletesen nem lehet leirni e borzalmaságokat, mert a törökök megtiltják, hogy ujságiró Monasztirtől öt kilóméternél nagyobb távolságra mehessen.

A monasztiri görög kórházban százszámra fekszenek borzalmasan megcsonkitott férfiak, asszonyok és gyermekek. A bolgár negyedben

---

látogatta meg, sőt a jobb módu parasztokhoz, még a kántornoz is beköszöntött.

Szivesen fogadták. Magyaros, urias fellépése volt. Első intrádára megnyerte a vele érintkezőket. En is megszerettem.

III.

Mindenüvé ellátogatott Bencze Zoltán ezután is. Legtöbbször hozzám jött el. Majd minden este nálam volt, eleinte kvaterkáztunk és tarokztunk. Müvelt, nagy olvasottságu férfiunak ismertem, aki alig töltötte be a huszonnyolc évet.

Meg nem állhattam, hogy meg ne kérdezzem egy este:

— Mikor fog megházasodni?

— Még nem érkezett el az igazi — felelt. — Meg aztán nem is mindenkinek kell megházasodni. Minek pusztulna ki az agglegények gárdája?

Később ritkitotta látogatásait s azt mondta, igen sok a dolga. A mint hallottam, a sok dolga nem akadályozta abban, hogy Bágyoniékhoz minél gyakrabban be ne térjen.

Bágyoni Zsiga, mióta a főerdész a faluba érkezett, kevesebbet vadászott. Mondtam is egyszer a szép asszonynak, hogy milyen boldog lehet most, hogy a férje felhagyott valamennyire azzal a rossz szenvedéllyel; le is kell mondania végkepp, akkor fog visszatérni a boldogság egészen!

— Dehogy! Nem engedem, hogy miattam felhagyja kedvenc passzióját. Meg aztán belátom, hogy az egészségének is nagy hasznára van. Azóta egészsége nem oly kifogástalan, mióta ritkitja a vadászatait.

— Hát a szomszédos bérlő leánya? — kérdeztem tréfásan.

— Nem számit. A félszemére bandzsit; szégyenleném magamat, ha féltékenykedném.

A menyecske csakugyan meg volt győződve, hogy a vadászat gyakorlása férje egészségének hasznára van s egész rábeszélő tehetségével, hizelgésével, csókjaival rábirta szerető férjét, hogy folytassa megszakitott vadászatait oly sürün, mint azelőtt tette. „Az egészséged a fő", — mondta meggyőzően.

Egyszer arra vettem sétautamat a Bágyoni-kuria felé s láttam, hogy puskával a hátán mint indul az egészségszerző vadászatra Zsiga barátom. Egész a kis erdőig kisérte el a felesége s ott a legszivélyesebben váltak el a boldog viszontlátásig.

Kikerültem egy másik gyalogsövény felé a hegyoldalban s észrevettem, hogy a visszafelé sétáló asszonyhoz egyszerre egy férfi szegődik, kiben Bencze Zoltánra ismertem. Engem nem láttak s megfigyelhettem, hogy a kisérő nem puszta kisérő, hanem valamivel több. Mikor azt gondolhatták, hogy senki sem látja, Bencze karonfogva a szép asszonyt s ugy vezette és csókokkal halmozta el a kezét.

„No itt kutya van a kertben. Zsiga barátom, a te boldogságodnak vége!" — mondtam magamban.

Nem csalódtam. A kék égboltozatra egyremásra gyültek a fellegek, észrevétlenül, de annál alaposabban. Hogy nemcsak én, de Zsiga is észrevehetett valamit, abból következtettem, hogy a szegény férj neki adta magát az ivásnak s mindinkább kezdett elveszni a tekintélye, a józan esze.

Figy elmeztettem, hogy vigyázzon magára, hagyjon fel a szeszes italokkal, mert az a sirját ássa.

„Hadd ássa! Nekem már ugyis végem van. Az én életem már nem élet, az én boldogságom már nem boldogság! Hol azelőtt láng volt, ott most jég van. Megfagyok a csókjától, megfagyok!"

Osszeborzadt.

Szegény ember!

Aztán igy folytatta: „Csak a pálinka ad még erőt, hevet, az képes lángra gyujtani! Oh, a pálinka isteni ital!"

Karácsony estéjére eltemettük Bágyoni Zsigát. A fiatal asszony karjaiba vette kis fiát és ugy zokogott, hogy mindenét elvesztette. A kő is megszánta volna.

Engem, a ki a temetést végeztem, nem hatott meg.

Husvétkor Bencze Zoltán vezette oltárhoz.

számos elpusztult falunak megcsonkitott lakossága tanyázik. Tegnap 300 menekülő érkezett Smilewo községből, melyet a törökök elpusztitottak. Smilewonak háromezer lakosa volt és háromszáz maradt belőle.

A Márkusék szobaleánya.

(Más néven eltemetett halott.)

— Az *Aradi Közlöny* táviratti értesitése. —

Arad, szeptember 12.

A *Párisi Aruház* rettenetes tüzkatasztrófája alatt tudvalevőleg életét vesztette egy *Aradról* Budapestre költözött uriasszony, özv. *Márkus* Lajosné is, *Margit* leányával és a szobalányával együtt, a kiket nagy részvéttel helyeztek örök pihenőre az áldozatok közös temetése alkalmával.

Ma rendkivül érdekes dolgot deritett ki a Rókus kórház igazgatósága, tudnillik azt, hogy Márkusék szobalánya a kit *Szabó* Mari néven temettek el, *nem azonos az illetővel*, hanem egy vidékről a fővárosba szakadt fiatal leányka, a kinek sem apja, sem anyja nem volt. A dolog a következőképpen történt:

Mikor a holttestek künn feküdtek a boncoló intézetben, az egyik hulla előtt, a melyet még nem agnoszkáltak, megjelent egy fiatal ember és azt mondta:

— Ezt ismertem; ő *Szabó* Mari, Márkusék szobalánya.

Mikor az orvosok ezt meghalották, utána siettek, hogy bővebbet tudjanak még tőle; de a fiatal ember már eltünt. Igy a holttestet Szabó Mari helyett temették el a katolikus szertartás szerint. A temetés utáni nap *Farkas* főgondnoknál megjelent Szabó Mari anyja, *Szabó* Albertné és siránkozva panaszolta, hogy most már senki gyámolitója nincsen. Az asszony elmondotta a leányára vonatkozó adatokat ennek alapján a rendőrség kutatni kezdett és néhány nap mulva *meg is találta a leányt* egy rosszhirü házban.

Most miután kitudódott, hogy a leány nem Szabó Mari, a kórház megbizta *Dura* Máté kórházbiztost, hogy nyomozza ki, hogy kicsoda az illető, a ki a tüzben halálát lelte. Dura a házmesterrel lépett érintkezésbe és tőle hallotta, hogy a leány augusztus 8-án szegődött *Márkusékhoz* s a bejelentő lapra *Győrfi* Mária nevét irták. Ezen az alapon kutatott tovább a kórházbiztos s a bejelentő hivatalban ugy is találták a bejelentő lapot, a melyen a következő adatok vannak: *Győri* (s nem Győrfi) Mária született 1886 ban, Tarpán, Beregmegyében. Református vallásu, hajadon. Apja Győri József, anyja Sütő Mária. Mindketten elhaltak Tarpán. — A leány mielőtt Márkusékhoz szegődött volna, *Kuncz* Gyulánál lakott, a Verseny-utca 22 szám alatt.

A fenti adatok szerint teljesen be van igazolva, hogy *Győri Mari helyett, Szabó Marit temették el*, a mi onnan származott, hogy Szabó Albertné a leányával rossz viszonyban élt s az asszony a tüzkatasztrófa után hallotta, hogy egy bizonyos Szabó Mari nevü szobaleány odaveszett s azt hitte, hogy az ő leánya.

A leégett palota körül egyébkent ma is mét nagy csoportosulás volt arra a hirre, hogy *Reichner* Simon alkalmazott holttestét megtalálták. Az esetről a kerületi előljáróság még ma értesitette Reichner Simon özvegyét, a ki jelenleg a Kerepesi-ut 44. szám alatt lakik. A szegény asszony rettenetes hirre rosszullett és őrületesen sikoltozott. Miután már a teljesen foszlásnak indult holttest csak rosszabb hatással lenne, Reichner édes anyja járt ma délelőtt künn a boncoló intézetben. Az ősz haju öreg asszony megüvegesedett szemekkel, a szörnyü fájdalomtól megnémultan nézte fiainak holttestét. Reichner temetéséről a székes fővárosi tanács fog gondoskodni.

Ma déifelé *Reichner* Samuné született Klein Julia, ki időközben magához tért, testvére, *Klein* Mária és sógornője *Gondos* Mártonné kiséretében megjelent *Kórody* Béla rendőrfogalmazónál és előadta, hogy a szerencsétlen ember holttest maradványaiban fölismerte a férjét. A teste igaz, hogy feloszlásnak indult és össze-vissza égett, de a ruhájában levő felirás „Weil és Hagel", továbbá a cipőjében levő felirás „Moldován Ignác" bizonyitják, hogy a holttest Reichneré Ezenkivül kétségtelenül bizonyitja Reichner felismerését az is, hogy Reichnernének férjéhez intézett levelei, Reichner jegyzetei a kereskedelmi egylet könyve. Megtalálták a holttesten Reichner ezüsóráját és láncát, arany gyürüjét és cvikkerét. Ezek folytán Reichner agnoszkálása bizonyossá vált. A rendőrség kiadja a holttestet az özvegynek.

A Rókusban most már csupán *Spira* Adélt ápolják, aki kezelő orvosának véleménye szerint nemsokár teljesen felgyógyul. A leány számára eddigelé mintegy *ötezer koronát* gyüjtöttek össze s nehány előkelő ember megszerezte neki az engedélyt arra, hogy tőzsdét nyithasson, amiből aztán eltarthatja a testvéreit és az édes apját. *Mátyás* Gizella, a ki szintén nagyobb beteg volt, teljesen gyógyultan hagyta el a kórházat a napokban.

Apja helyett a börtönben.

(Egy érdekes jogi eset.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, szeptember 12.

Jogászkörökben nagy érdeklődésre tarthat számot az az eset, mely most történt *Nagy-Halmágyon*. A gyermeki szeretet és az önfeláldozás ritka szép példáját mutatta be *Szabó* János nagyhalmágyi lakos, s e mellett meglehetős gondot okozott a biróságnak is.

Arról van szó, hogy egy fiu *apja helyett leülte az utóbbira kiszabott fogházbüntetést s* mikor ez a biróságnak tudomására jutott, meg akarta büntetni a fiut. De nem lehetett, mert ép egy olyan eset forgott szóban, melyben a törvény büntetlenséget biztosiott a fiunak.

Nagyhalmágyi levelezőnk a következőkben ismerteti az érdekes esetet:

A nagyhalmágyi járásbiróság hetekkel ezelőtt két heti fogházra itélte sulyos testi sértés miatt *Szabó* János ottani lakost.

Az elitélt mindjárt az itélet kihirdetése után arra kérte a birót, hogy fogházbüntetésének megkezdésére betegsége miatt adjon neki két heti halasztást. A biró ezt a halasztást meg is adta s Szabó János nyugodtan távozott haza.

Két hét mulva a nagyhalmágyi fogháznál jelentkezett az elitélt s kijelentette, hogy le akarja ülni a büntetését. Természetesen rögtön beutalták a fogházba és lecsukták. A büntetés leülése után kieresztették s Szabó János hazament.

Néhány napra kiszabadulása után, egy névtelen feljelentés érkezett a járásbirósághoz, melyben meg volt irva, hogy az a Szabó János aki a két heti fogházat leülte, tulajdonképen az elitéltnek a fia ifj. Szabó János volt. Erre beidézték az öreg Szabót, aki majd szintén le fogja ülni a két hetet.

Fölmerült most az a kérdés, hogy ifj. Szabó Jánost meg kell-e büntetni?

A büntető törvénykönyvnek van egy erre vonatkozó rendelkezése, melynek értelmében bünpártolást követett el ifj. Szabó János. Ez a rendelkezés igy szól: „Aki valamely vétség elkövetőjének segitséget nyujt, hogy büntetlen maradjon, a bünpártolás vétségét követi el."

Ezek szerint büntetés járna ifj. Szabó Jánosnak, az önfeláldozó fiunak. Ámde a törvény gondoskodott a jó fiukról is. A büntető törvény 378. szakasza szerint ugyanis" nem lehet büntetni a bünpártolást, ha ezt valaki a hozzátartozója érdekében követi el."

Igy tehát még se kap büntetést a fiu, de azért lesz némi következménye az esetnek. A fiatal Szabón ugyanis be fogják hajtani a rabtartási költségeket, melyek az ő fogvatartásával merültek fel.

Ez naponként 52 fillért tesz ki, a miből a lakásra esik 20 fillér, az élelmezésre pedig 32 fillér.

Félholtra pofozott tisztiszolga.

(Egy alezredes kegyetlensége.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, szeptember 12.

Nehéz higgadt szóval leirni azt az esetet, a mely alább következik s a melyet *Miskolcról* jelentenek. Ha igaz, a fölháborodás legerősebb szava is gyenge a jellemzésére s annyival sulyosabb a dolog, mert a brutális dolgot, amelyről szó van, egy magasrangu katonatiszt követte el.

Miskolcon az a hir járta be tegnap a várost, hogy barancsi *Józsa* Gábor, m. kir. honvédalezredes, a miskolci 10-ik honvédgyalogezred parancsnoka pénteken reggel halálra pofozta tisztiszolgáját. Az eset részleteiről a következőket jelentik:

Halász Antal közhonvéd gyenge, beteges katona volt, azért *Józsa* Gábor alezredeshez osztották be mint tiszti szolgát, szolgálattételre. Alig pár napig volt az alezredesnél, kinél nemcsak katonai szolgálatokat, de házi teendőket is teljesitett máris, türhetetlenné vált a szegény fiu helyzete. Gyenge testalkatánál fogva a nehezebb házi munkát is alig-alig birta teljesiteni, miért mindennap kikapta az ütlegeket. Nemcsoda, mert az alezredes ur nagyon indulatos ember és valóságos réme a kutyamosó népségnek. Rövid két hónapi ittléte alatt ugy mondják már a *tizedik szolgája volt* Halász Antal. Egyik sem birta ki a könyörtelen bánásmódot.

Csütörtökön este már Halász Antal is szökni akart, mert az alezredes valami semmiségért oly kegyetlen módon felképelte a szerencsétlen katonát, hogy *megbetegedett* a kapott ütlegekbe.

Pénteken reggel az alezredes, lovának tisztitásával bizta meg, de állitólag egy véletlen folytán a parancs eljesitésével megkésett mire az alezredes magához hivatta, hogy a szokásos porciókat kiossza számára. A szerencsétlen közkatona sejtette milyen sors vár rá.

Remegve állott meg alezredese előtt, ki se szó, se beszéd, jobbról-balról bajtársai jelenlétében rettenetes módon felképelte szolgáját, ki állitolag nem kevesebb, mint *16 arculütést* kapott és orrán száján vértől borítva, eszméletlenül rogyott össze. Még ez sem volt elég. A földön vérében fetrengő közlegényt az alezredes sarkanytyujával *össze-vissza rugdosta*, ugyannyira, hogy felholtan szállitották be a gyengélkedők szobájába, hol egész nap eszméletlenül feküdt.

Az eset óriási felháborodást keltett a kaszárnyában is, de meg a közönség körében, mely a gyakorlatra bevonult tartalékosoktól tudta meg a szörnyü hirt. Mint értesülünk az alezredes ellen már megtették a feljelentést a kassai honvédkerületi parancsnokságnál, mely két hadbirót küld ki az ügy megvizsgalására.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

* **A szinügyi bizottság ülése** A város szinügyi bizottsága, mint már jeleztük, hétfőn, e hó 14-én délelőtt 11 órakor tartja meg első ülését a nyári szezon és szünet után. Az ülésen a szinigazgató által beterjesztett névsort és programmot birálják felül.

* **A kolozsvári szinházat bezárják.** Kolozsvárról jelentik, hogy az ottani tüzoltóság helyettes főparancsnoka szakszerüen bizonyitja, hogy a kolozsvári Nemzeti Szinház épülete a *legnagyobb mértékben tüzveszélyes.* A szinháznak nincs vasfüggönye, a páholyok és erkély sorok fákból vannak és a menekülés csak egy irányban lehetséges. A nézőtér plafondján nagyméretü kerek nyilás van, mely alkalmas arra hogy tüz esetén a fedélszerkezetet lángba boritsa. A plafond teljesen régi korhadt faannagból áll, a zsinórpadlás szerkezete szintén fából van, azt a nézőtétől deszkából összetákolt fal választja el. Ehhez járul még, hogy a szinpadon görög tüzzel világitnak villamos lámpa helyett. A tüzoltóparancsnokság rendkivül ülést tartva sürgős felterjesztést tett a belügyminisztériumhoz, melyben soronkivül intézkedést kér, mert a szinházban ismét meg akarják az előadásokat kezdeni. Minthogy az egyetem közvetlen a szinház mellett van, remélik, hogy a szinháznak az előadási engedélyt *nem adják meg,* mivel tüz esetén ez is veszélyeztetve volna.

* **Protestáns asszonyok.** *Juhász* Sándor szentleányfalvi ev. ref. lelkész, az ismert nevü poéta ilyen cimen könyvet adott ki. A protestánsok küzdelmeinek, a nagy alakulásoknak érdekes asszony alakjáról szól ez a munka, mely történelmi, vallási szempontból, de akár mint szórakoztató olvasmány is mindenképen becses. A könyvre, mely Aradon minden könyvkereskedésben kapható, még visszatérünk.

A politikai válság.

(Andrássy Gyula gróf a királynál.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, szeptember 12

A politikai életben ma szélcsend állott be. *Apponyi* Albert gróf ma korán reggel megjelent a képviselőházban, onnan egy negyed óra mulva már a vonathoz hajtatott és Eberhardra utazott, de a jövő hét elején ujból feljő a fővárosba. Ma általában sok képviselő utazott el Budapestről és a kik ott maradtak, azok politikai kombinációkból élnek.

Két kérdés foglalkoztatja különben a politikusokat. Az egyik a szabadelvü párt értekezletének egybehivása, a melyre vonatkozólag Gorove László tudvalevően irásbeli inditványt nyujtott be. Hogy a régi szabadelvüpártiak komolyan akarják az értekezlet egybehivását, bizonyitja, hogy *Hieronymi* Károly lakásán tegnap szükebb körü értekezlet volt, amelyen elhatározták, hogy a párt magatartásának meghatározása és körvonalozása céljából a jövő hétre *pártértekezlet összehivását fogják kérni,* most már csoportosan.

A másik ügy, mely már most is élénk eszmecserére adott alkalmat, *a pártközi konferencia kérdése.* Többen a függetlenségi pártiak közül is erősen óhajtják a konferenciát, főleg abból a szempontból, hogy megismerjék a szabadelvüpárt álláspontját.

A válság megoldására nézve abból a körülményből, hogy Wekerle Sándor tegnap több izben felkereste *Apponyi* Albert grófot, sokan azt következtetik, hogy e két államférfiunak végre is sikerülni fog nemcsak megérteni egymást, hanem olyan alapot is találni fognak, a melyen a kibontakozás utját felépiteni lehet. Abból a körülményből azonban, hogy *Andrássy Gyula gróf ma Bécsbe utazott, állitólag felsőbb meghivás következtében,* a fenti kombinációt a déli órákban ugy módositották, hogy *Andrássy Gyula gróf Wekerle mellőzésével, de Apponyival együtt* fogja keresni a megoldáshoz vezető utat.

A mi a hangulatot illeti, a függetlenségi párton szivesen látnák Wekerle reaktiválását, de annál kevésbé szivesen a néppártiak, a kik az egyházpolitikai javaslatokat dehogy is tudják megbocsátani a liberális Wekerlének.

A jövendő kormány feladatai.

Budapesti munkatársunknak alkalma volt beszélgetést folytatni egy tág látókörü politikussal a jövendő kormány feladatairól, e kabinet összealakulásának, politikájának nagy kérdéseiről. A politikus, a ki, mint, hangsulyozta a maga személyére nézve most nincs soron, nagyjának a következőket mondá:

A legelső kérdés természetesen a *katonai reformok* kérdése. Annak a férfiunak, a ki most az ügyek élére kerül, első dolga lesz szembe nézni evvel a kérdéssel. Véleményem szerint a megoldás nem lehetetlen. Ha nem hangzanék frivólan, azt mondanám, hogy kompromisszumot kell majd létesiteni a korona és a függetlenségi párt között, lényegileg pedig az ország meg fogja kapni a nagy és becses engedményeket, melyek a hadsereget közelebb hozzák a nemzethez.

Ezen a téren lehet megegyezést létesiteni, ha a végső követelményt, a magyar kommandó nyelvet eliminájuk is a kompenzációk sorából. Az alapelv csak az lehet, hogy tető alá hozzunk minden vivmányt, a mit elérnünk lehet a nélkül, hogy *a nemzet és a korona közt konfliktust fel ne idézünk.* Mert egy ilyen konfliktus sajnálatos sulyához képest bizony-bizony aránylagos csekélységek azok, a miktől most a szó folyik. A dolog menni fog. A fő, mely alkalmas ember, alkalmas időpontban és megfelelő módon vegye kezébe a békesség teremtésének munkáját.

Ezuttal az országnak erős kabinetre van szüksége. Ez az előfeltétele annak, hogy az oly hőn óhajtott zavartalan és nyugodt politikai viszonyok véglegesen visszatérjenek. A harmadik kadrillnak ebben a kabinetben helye nem lehet. Az erők minden lehetséges koncentrációjával kell megteremteni azt a hatalmas, azt az imponáló tekintélyt, melylyel a jövendő kormánynak ugy a függetlenségi párt, mint Ausztria és a külföld előtt feltétlenül rendelkeznie kell. A piros székekben olyan férfiakat kell látnunk, a kiknek sulya, multja, jelentősége van.

De szükséges ez már a szabadelvü párt szempontjából is. Ezt a pártot mai összealakulásában csakis olyan kormány támogatása füzheti együvé, mely egyöntetü és azért abban az eddigi pártkongloneratumnak nem szabad helyet foglalnia. Szóval vagy igazi liberálisok legyenek, vagy Apponyisták. Egyenesen tehát politikai erkölcstelenség volna, ha az eddigi huzavonát a vegyesen alakitott uj kormányba is belevinnék.

A következő kabinet a végrehajtás kormánya lesz. Nem emlékszem kabinetre, melyre a végrehajtásra váró anyagnak olyan halmazata várakozott volna, mint a most következendő kormányra. Kiegyezés, vámtarifa ma már módositás alá nem kerülhet. Azt ugy nem lehet végrehajtani, a hogy azt *Széll* és *Körber* megcsinálták. De a tisztviselők fizetésrendezése sem vonható már vissza a legnagyobb elégedetlenség felidézése nélkül. Szóval a kormány a javaslat haladéktalan tárgyalása alól ki nem térhet.

Komoly aggodalmak.

Ma már ugyszólván senki sincs a fővárosban, aki a kibontakozásra alkalmasnak látszanék. *Apponyi* is elutazott és igy egyetlen politikus sincs ott, aki a válságban szerepet játszhatna. Közben pedig a türelmetlenség és ezzel együtt az elégedetlenség folyton növekedik.

Az egész ország népe ugyszólván forrongásban van. A törvényenkivüli állapot az államra nézve egyre nagyobb válságokkal fenyeget. A kaszárnyákba bevonult a politika; a legénység mindinkább közeledik a forradalmi állapothoz; király és nemzet már majdnem farkasszemet néz egymással. És ilyen állapotban hagyják magára az országot és látszólagos nyugalommal várják be a zivatar kitörését. Azok, akik felelősek, lássák, hogyan végeznek majd ezzel a viharral, ha teljes erővel kitör.

Ilyen körülmények közt mindegyre előtérbe nyomul az az óhaj, hogy *a képviselőház összehivassék.* Az ellenzéki képviselők közt megindult az áramlat, hogy kérni kell a Ház összehivását abból a célból, hogy a válság elintézését sürgessék. De célja ennek a tervnek az is, hogy a most még uralmon lévő kormánykörök taktikáját ellensulyozzák. Minden jel arra mutat, hogy a teljes felelősséget az ellenzékre akarják hárítani, ugy tüntetvén fel a dolgot, mintha a nemzeti követelmények mellett való rendületlen állásfoglalás főbenjáró bün volna maga a nemzet ellen. Az összehivandó képviselőház éppen ezt a balhiedelmet volna hivatva csuffá tenni.

Egyenetlenség a kabinetben.

A *P. H.* irja:

Nagyon jellemző az állapotokra, hogy még az ügyek ideiglenes veze ésével megbizott kabinetben sincs egyetértés a válság ügyében elfoglalandó álláspontra, a teendőkre, valamint a programm megállapitására és a személyi kérdésekre nézve sem. A kabinet egyenetlenkedés dolgában nagyon hasonlit a szabadelvü pártkörhöz. Kényelmes helyzetük van azonban a miniszereknek, valamint a miniszterelnöknek, hogyha a minisztertanácsban ellentétes véleményeket hangoztatnak és egymást leszavazzák. Nem kerülhet arra a sor, hogy valamelyikük fölpattanjon a székről s azt mondja:

— Levonom a konzekvenciákat! Beadom a lemondásomat.

Tudniillik ezen az egész kabinet tulesett már. Valamennyi miniszter lemondott és mindannyinak el van fogadva a lemondása. Ekképen meg lehet magyarázni azt is, hogy egyes miniszterek információira hivatkozással a legutóbbi minisztertanácsból hirek kerülnek ki.

Ujabban ugyanerről a legutolsó miniszteri tanácsról azt jelentik, hogy ott gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök egy a politikai helyzetre vonatkozó előterjesztést tett, melynek föltétlen elfogadását követelte, ugy adván elő a dolgot, hogy ez az előterjesztés *egyenesen a király akarata.* A propozició tartalma azonban olyan volt, hogy ennek elfogadását, illetve teljesitését gróf Khuen-Héderváry miniszterelnökön kivül a *kabinetnek összes jelenlevő tagjai határozottan megtagadták,* kijelentvén, hogy még az ügyek ideiglenes vezetéséről is lemondanak, ha gróf Khuen őket ily propozíciók elfogadására akarja a király személyének a kérdésbe való bevonásával is kényszeriteni. A minisztertanács emiatt *heves szóváltások után izgatottan oszlott szét* s ezután gróf Khuen elutazott Budapestről.

Akik többet is akarnak tudni, azok azt mondják, hogy a parlamenti rendre vonatkozólag a jövőben követendő eljárásról volt szó és ujólag arról a királyi manifesztumról, melynek terve folytonosan kisért.

Más oldalról azonban azt halljuk, hogy ezen a minisztertanácson az ellentétek leginkább amiatt keletkeztek, mert szóba került, hogy a kormány tagjai milyen álláspontot foglaljanak el azzal az akcióval szemben, amelyet gróf *Apponyi* Albert és *Wekerle* Sándor inditottak, illetőleg, hogy támogassák-e az ő kabinetalakitási törekvéseiket. Itt kerülhetett megbeszélésre az, hogy a *király nem szivesen fogadná, hogyha Wekerlét vagy Apponyit kellene megbiznia.*

A vége tényleg az lesz, hogy a kabinet tagjainak egy része az Apponyi-Wekerle kombináció melletti, a más része ellene foglal állást. Es ez a körülmény már a jövendő kabinet alakitására is befolyással lesz.

Eddigelé azonban gróf Khuen-Héderváry-nak — értesülésünk szerint — az a meggyőződése, hogy *gróf Apponyi Albert semmi esetre sem kaphat megbizatást.*

Van-e egyenetlenség?

Budapesti tudósitónk a fönti közlésre vonatkozólag az alábbiakat táviratozza:

Ha a jelek nem csalnak, a szabadelvü párt a jövő héten megtartja értekezletét. A mai esti lapok *fenntartják* azt a hirt, hogy *Khuen-Héderváry és a miniszterek közt az értekezlet miatt konfliktus támadt,* mert Héderváry abban a csodálatos meggyőződésben van, hogy *az értekezlet örve alatt támadás készül az alkotmányos jogok ellen.*

Kossuth Ferenc ma Soltról a fővárosba érkezett, de este ismét visszautazott oda. Csak kedden tér ismét vissza Budapestre s akkor ugy a szabadelvü, mint a függetlenségi párt valószinüleg értekezletet fog tartani. A szabadelvü párt tömörülni szándékozik mostani sovány programmja mellett, a függetlenségi párt pedig azt készül kimondani, hogy a nemzeti követelményekből mit sem enged.

Apponyi a magyar vezényszó ellen.

A mai nap folyamán kiderült, hogy az Apponyi Wekerle-féle agitációnak az a legfőbb célja, hogy *a magyar vezényleti és szolgálati nyelv kérdését, kiküszöböljék a megoldandó kérdések sorából,* illetőleg kikapcsolják a nemzeti követelmények programmjából. Ezzel, ugy vélik érdemeket szerezhetnek maguknak annyira, hogy a király bizalma feléjük fordul és megszünik velük szemben az az ellenszenv, mely most az ő érvényesülésüket akadályozza.

A szabadelvüpárti képviselők különösen fogadják ezt a hirt. Eddig tudniillik Apponyiék aképen szerepeltek, mint akik a nemzeti engedményekkel nincsenek megelégedve és követeléseiket szembeszegezték azokkal, akik a helyzetből való kibontakozás munkálataira megbizást kaptak s épen a követelések által hiusitották meg a megbizás elvállalását. Kitünt, hogy ez oly esetekben történt, amikor a régi szabadelvüek részén állott a dezignált államférfiu és a következmény az lett volna, hogy a régi liberálisokra támaszkodva alakult volna a kormány.

A változásra a talajt épen azzal készitették elő, hogy a régi szabadelvüek uralomra jutásának hirével együtt azt emlegették, hogy ezzel együtt bekövetkeznék a házszabályok reviziója és esetleg ex-lexben a képviselőház feloszlatása.

Sajnálatosnak tartják az Apponyi akcióját amiatt, mert tudják, hogy Apponyi és Wekerle a függetlenségi pártot már annyira behálózták, hogy ezután mind többen lesznek, akik leszerelési hajlandósággal, *a nemzeti küzdelem feladására vállalkoznak.* Holott épen a szabadelvü pártban azok is, akik esetleg kapacitálhatók lennének a magyar vezényszóról való lemondásra, ennek ellenértéke gyanánt gazdasági előnyöket követeltek volna és pedig főképen az *önálló vámterületet.*

Apponyi Albert és Wekerle Sándor akciója, hogy ha az ellenzék lépre megy, épen ezt az országra nézve oly életbevágó fontosságu tervet hiusitja meg, ami egyuttal azt is jelenti, hogy a függetlenségi párt önmaga árulná el a függetlenségi programm legnagyobb pontját.

TANÜGY.

(—) **Athelyezett óvónő.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister *Hudák* Irma *tornyai* állami óvónőt a pilis szentkereszti állami óvodához jelen minőségben áthelyezte.

Péter királyt

gyilkossággal vádolják.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, szeptember 12.

A szerb tisztek összeesküvésének történetében ma szenzációs, döntő erejü fordulat történt. Ez a fordulat pedig olyan természetü, hogy valószinüleg *trónjába fog kerülni Péter királynak.*

Péter királyból rövidesen ismét Karagyorgyevics Péter lesz és ezt a kellemetlen cserét egy kis levél okozza. Ez a levél sulyosan kompromittálja Péter királyt, a mennyiben ha a levél csakugyan igaz, bizonyitékot ad a világ kezébe arról, hogy a junius 11-iki *véres királygyilkosságnak Péter király volt a szerzője.*

Ezt a rettenetes horderejü vallomást az összeesküvők kezei közt lévő levél tanusága szerint maga a jelenlegi szerb király tette meg. Péter király ugyanis az orosz cárnak és az olasz királynak irt levelében *beismerte, hogy Sándor király és Draga királyné meggyilkolásának ő és bizalmas emberei voltak a tervezői és értelmi szerzői.* A két uralkodó azt a tanácsot adta a szerbek királyának, hogy *mondjon le a trónról, mert nem lehet más megoldást találni.*

Gazdátlan lesz tehát ismét a szerbek trónja. Még ma ott ül a belgrádi királyi székben a sok vihart átélt ember, de ki tudná megmondani, hogy holnap, vagy holnapután mi lesz vele. A világ itélőszéke előtt erőteljesebb vád nem hangozhatik el, mint publikálása annak a végzetes levélnek, mely ma az összeesküvők kezében, tehát jó kézben van.

Persze, be kell bizonyosodnia most már annak, hogy ez a levél csakugyan a király kezeirása. És ha ezt igazolni tudják, akkor Péter király — bukott ember.

A belgrádi szenzációt ismerve, szinte beleszédül az ember, ha elgondolja, mi minden történhetik ebben a boldogtalan kis országban, amelynek a hadseregébe fészkelődött be az anarchia. Látszólag csak a királygyilkos tisztek és ellenfeleik vivják meg az erőpróbát életre-halálra, azonban a veszedelem az egész országot fenyegeti és Péter király trónja pusztul el elsőnek abban a viharban, amely Szerbiát dönti romokba.

A király érzi a sorsát és halálos rettegéssel néz a biztos katasztrófa elé. Oh, ezelőtt nehány hónappal! Gondolta-e Karagyorgyevics Péter, térdig járva a rózsában, fehérruhás szüz leányok állát csipegetve, hogy rövid idő mulva nyakig fegyverkezett testőrökkel kell védelmeztetni az életét s riadtan ébrednie a szellő fuvására, a mely megmozgatja az ablakát? A történelem igazságszolgáltatása hamarább bekövetkezett Péter királyon, mint ahogy gondolta volna valaki. Véreskezü hivei könyörtelen terrorizmussal akarták biztositani az uralmukat. Ezzel az eszközzel azonban sokáig nem lehetett operálni; a tisztikarnak azok az elemei, amelyek nem vettek részt a királygyilkosságban — féltékenységből-e, vagy a fölébredt becsületérzés beszélt belőlük, ne kutassuk — egyszerre a tiszta morál hirdetői lettek s az elkeseredést csak fokozza a sok elfogatás.

Az összeesküvés legujabb fordulatáról a következő távirati tudósitás számol be:

Belgrád, szeptember 12.

Az összeesküvő tisztek kezébe egy levél került, mely *Péter* király névaláirásával van ellátva. Ebben a király büntetlenséget biztosit mindazoknak, akik *Sándor* király meggyilkolásában részt vettek.

Péter király bizalmas uton kő öite II. *Miklós* cárral és *Viktor Emánuel* olasz királylyal, hogy ő, illetve az ő bizalmasai tervezték a gyilkosságot.

A két uralkodó Péter királynak azt ajánlotta, hogy mondjon le a trónról, mert ez az egyedüli mentőeszköz.

Nis, szeptember 12.

A tegnapi katonai diszszemlén, melyen a király is jelen volt, *egy zászlóalj nyiltan megtagadta az engedelmességet.* Vonakodott eldefilirozni a király előtt, mire az egész renitens zászlóaljat elvezették. *A zászlóalj két tisztjét elfogták.* Éjjel a tisztek közt véres verekedés volt, melyben nehányan megsebesültek.

Belgrád, szeptember 12.

Péter király állitólag a kétségbeejtő helyzet hatása alatt a cárnak és az olasz királynak bizalmasan bevallotta, hogy ő, illetve bizalmasai tervezték a junius 11-iki királygyilkosságot és hogy *ennek következtében a királygyilkosságban részt vett tisztek ellen lehetetlen fellépnie.*

A két uralkodó erre nyomban mint egyedüli mentőeszközt a lemondást ajánlotta a királynak.

Frankfurt, szeptember 12.

Nehány nappal ezelőtt egy tényleges szerb főhadnagyot 15 évi fegyházra itéltek, mert készfizetés ellenében egy idegen hatalomnak *katonai titkokat árult el.*

A királygyilkosságnál is nagy szerepet játszott a pénz. *Naumovics* főhadsegéd, aki magára vállalta, hogy a gyilkosoknak megnyitja az ajtókat, de később részegségében elmulasztotta a kellő időpontot, meglehetős nagyösszegü váltó adósságokat csinált, melyeket a réméj után kellett volna rendezni. Barátjainak félreértése folytán azonban ezek golyójától találva, elesett. Másnap agyonlőtte magát a kezese. Hogy kitől várta az összeesküvő Neumovics a pénzt, azt nem lehet tudni. *„Valaki“* azonban mindenesetre nagy dijat tüzött ki Sándor király fejére. Igy lett az ügy a résztvevőknek üzlet.

Az uj királyról azt beszélik, hogy az összeesküvésről nem tudott. Magántitkára azonban egy müncheni lapban ennek az ellenkezőjét fecsegi ki. A *„Preuss. Corr.“* ezt a hiradást szintén közölte és erre a berlini szerb követségtől azt a helyreigazitó felvilágositást kapta,

hogy Péter király az ugynevezett magántitkárt nem is ismeri. Két nappal később Karagyorgyevics Péter azonban *ezzel a magántitkárával utazott Belgrádba.* Ezek legalább is sulyos gyanuokok.

Néhány napra reá Péter király két megbizottja beutazta az európai fővárosokat, hogy egy millió frankot szerezzen váltóval megbizójuk részére. A pénzt nagynehezen meg is kapta, de ez mellékes. A főkérdés az, hogy mi célból volt szüksége erre a pénzre? Genfben rendezett viszonyok között élt, fiai Pétervárott jól voltak ellátva, Belgrádban a királynak tekintélyes civillista áll rendelkezésére. Csábitóan közel fekvő tehát az a gondolat, hogy a *pénzre az összeesküvők megfizetése miatt volt szüksége.* Ha Páris megért egykoron egy misét, akkor a szerb trónocska csak fölér egy millióval.

Gyilkosság Sikulán.

(Anya-gyilkos uradalmi csősz.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, szeptember 12.

Sikula aradmegyei községben ma borzalmas gyilkosság történt. Egy uradalmi csősz, a ki nem fiatal ember már, s maga is családos, több gyermek atyja: előre megfontolt szándékkal *agyonlőtte tulajdon édes anyját.* Kétszer fogott fegyvert szülője ellen s mivel az első lövés nem okozott halált, közvetlen közelből röpitett golyót az öreg asszonyba, a ki pár percnyi kinlódás után a gyilkos fiu lábai előtt *meghalt.*

A felháborito büntett részleteit borosjenői tudósitónk a következőkben jelenti:

Vostyinár Juon 52 éves uradalmi csősz, a ki Aczélháza pusztán báró Solymossy uradalmában van szolgálatban, rossz lábon élt édes anyjával, özv. Vostyinár Juonnéval. Az apai jussból kifolyólag egy szerény kis földecske miatt összeszólalkozás, majd örökségi per támadt közöttük, a mely sok hercehurcával járt. Vostyinár megunta a hosszadalmas eljárást s az az őrült gondolata támadt, hogy anyját, akivel minduntalan összeveszett a per miatt, elteszi láb alól.

Sötét tervét ma reggel hajtotta végre. Kora hajnalban átment Sikulára, töltött fegyverrel, amely nem tünt fel ismerősei előtt, mivel mint uradalmi csősz rendesen puskával járt.

Anyját, a hetven év körüli özv. Vostyinárnét kint találta a kertben, hol az öreg asszony babot szedegetett. Bizonyosan a mai ebédhez készült vele. A gyilkos szándéku fiu meghuzódott egy bokor mögött s anyját célba véve, fegverét elsütötte.

A golyó nyakán találta Vostyinárnét, de nem okozott halált. Erre Vostyinár Juon odarohant az öregasszonyhoz, ujból megtöltött fegyverét egyenesen a földön fetrengő nő *hasára illesztette s igy közvetlen közelből elsütötte.*

Ez a lövés halálos volt. Az öreg asszony nehányat hörgött s pár perc mulva meghalt.

A gyilkosság hire gyorsan szétfutott. Nem kellett soká keresni a tettest sem, mert az egész falu népe tudta, hogy Vostyinár Juon halálosan gyülölte az édes anyját s elejtett szavaiból arra következtettek, hogy gyilkosságot tervez.

Vostyinár Juon ennek dacára *maga jelentkezett a biróságnál,* de itt ugy adta elő a dolgot, hogy a kutyáját akarta agyonlőni s ehelyett a földön ülő édesanyját találta el.

Az agyonlőtt asszony holttestét ma délután boncolták fel *Csillag* Ignác dr. borosjenői járási orvos és *Káldy* Gyula dr. kórházi orvos *Szakolczay* Lajos aradi kir. alügyész *Éles* Simon vizsgálóbiró és *Édes* Elemér tb. főszolgabiró jelenlétében. A boncolás után a temetési engedélyt megadták.

A boncolás megállapitotta, hogy a lövés közvetlen közelből, nem is egészen két lépésnyi távolságból történt, szinte ki van zárva tehát, hogy a gyilkos véletlenül lőtte meg az anyját. Az első lövésnél a golyó a *jobb vállba furódott* s iránya fölülről lefelé haladó. A golyó a tüdőt átszurta s hátul a lapockán jött ki. A második lövés a *gyomorba hatolt, a fojtást a májban találták meg* az orvosok. A fegyver két csöve közül egyik golyóra, a másik sörétre volt töltve s hogy a lövés közvetlen közelségből történt, azt mutatja az, hogy a gyomor tájéka, ahol a sörétek a testbe furódtak, a puska tüzétől megpörkölődött.

Éles vizsgálóbiró ezek alapján a *gyilkost letartóztatta.* Abból ugyanis, hogy a lövés világos nappal, reggel hét órakor s közvetlen közelségből történt, az következtetheti, hogy Vostyinár *szándékosan* és nem véletlenségből lőtte agyon az édesanyját.

Vostyinár Jánosnak felesége és három apró gyermeke van. Holnap-holnapután be fogják szállitani az aradi ügyészségi fogházba.

SPORT.

+ **Az Aradi Atletikai Clubot** jelentős megtiszteltetés érte. Folyó hó 13-án, vasárnap délután tartja Temesvárott Football mérkőzését a Temesvári Football Club, a Verseci Football Clubbal, mely mérkőzésre mindkét egyesület közös óhajtással meleg hangu levélben hivta meg biróul az Aradi Atletikai Club ügybuzgó elnökét, *Szathmáry* János Acsev. főfelügyelőt. Az aradi club már három izben mérkőzött a Temesvári Football Clubbal s a játéknak biroja mindhárom esetben Szathmáry János volt, kit páratlan biráskodá áért mindannyiszor vállára emelt a temesvári csapat. Az Aradi Atletikai Club elnöke, ifj. *Vass* Gusztáv titkár, *Vass* István dr. főjegyző s több tag társaságában ma délben utazott át Temesvárra, hogy a két idegen város játékosainak megtisztelő óhaját teljesitse.

Az uj templom fölavatása.

(Az október 4-iki ünnepély.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, szeptember 12.

A minoriták uj temploma elől elhordták már az állványokat, s a hatalmas méretü épület egész teljességében ott áll a szemlélő előtt a város legszebb helyén. A közönség, mely minden nap látta ujabb és ujabb fejlődésében a templomot, nem tud hozzászokni még, s naponkint megbámulja a lejárat melletti óriási oszlopokat, a kupolát és az eddig magasnak tetsző paloták felett kimagasló épületszárnyakat. Az idegenek számára meg különösen látványosság az uj templom.

A belső része sem áll már a befejezéstől messze, bár még van munka bőven. Október hó 4-ig készen kell lennie a belső berendezésnek, csupán az oszlopok alsó részének gránit utánzatu burkolása marad hátra. Ezt a munkát oly időben fogják az olasz munkások bevégezni, midőn nem jár a közönség a templomba.

A templomot, mint már megirtuk, október 4-én fogják átadni rendeltetésének. Ekkor, Ferenc napján lesz a *megállás,* mig *a templom felszentelési ünnepélyét (cons. crálás) a jövő évre halasztották.* A felszentelést *Dessewffy* Sándor csanádi püspök, vagy helyettese fogja végezni. Ez alkalommal egyben *bérmálás* is lesz Aradon.

A felszentelés idejét tényleg nem lehet kivárni már, a nélkül, hogy a templomot előbb át ne adják rendeltetésének. Nagy szükség van arra, hogy a szük, ideiglenes templom helyett Aradvárosához méltó helyre járhasson a vallásos közönség. A tél folyamán különben a hideg miatt sem megfelelő a fából épült templom.

Az október 4-iki felavatást ilyenformán örömmel várja a közönség. A templomban lefolyó első aktus a megáldás után a király névnapja alkalmából való istentisztelet lesz. Két nap mulva azután, október 6-ika lévén, a tizenhárom vértanu emlékére tartanak gyászmisét benne. Ez alkalommal a vidékről bejövő közönség is megszemlélheti majd a templom belsejét.

Az ünnepi alkalmakhoz szükséges terjedelme is meg lesz a templomnak. Sokkal több ember fér el benne, mint a régiben, annál is inkább, mert padok csak egy részében lesznek a templomnak, a többi pedig állóhely marad. A padokat ujonnan készitik, mig a többi felszerelés a régi templomé. Ez csak egyelőre marad igy, mig majd, ha a szükséges alap összejön, uj berendezés kerül a templomba.

Az október 4-iki megáldással kapcsolatos ünnepélyre már megindultak az előkészületek. Ezt mutatja a következő kérelem is, melyet *Sperber* Frigyes karnagy küldött be hozzánk:

Mindazon hölgyek és urak, kik a főt. minoritarend aradi uj templomának felavatása alkalmából előadandó *zenés misében* való közreműködésre megkerestettek, felkéretnek, hogy az *énekpróbára* f. hó 14-én, hétfőn este 8 órakor a polgári fiuiskola disztermében lehetőleg teljes számmal megjelenni szíveskedjenek. A zenekar próbái későbben tartatnak meg.

Szökés a nagygyakorlatról.

(A szerelmes huszár regénye.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, szeptember 12.

A politika bevonult a kaszárnyákba, de azért nem küszöbölte ki a hadseregből a romantikát sem, mert akárhányan szöknek is és fognak megszökni a katonaságtól a szolgálati idő meghosszabbitása miatt, kétségtelen dolog, hogy az igazi katonás szökés csak az marad, amelynek rugója a szerelem, a messzeföldön hagyott mátka. Szerelmes legény pedig mindig bőven fog akadni a katonaságnál, ha akármilyen ur is ott a reglement.

Egy igen regényes szökési históriáról ad most hirt nekünk nagyszalontai tudósitónk:

A mult esztendőben sorozták be nagyszalontán *Mogyorós* Gergelyt, a legények elejének egyikét, Mogyorós Mihály uram esküdtviselt jómódu gazda fiát.

A szép délceg legény be is rukkolt októberbe s elvitték messze a hajduk városából, Nagyszebenbe az első huszárezredhez. A messzeség azonban nem bántotta volna Mogyorót s nem sokat törődött a szigoru fegyelemmel, ha a szive otthon nem marad Szalontán F. Juliska leányasszonynál, a város egyik legszebb virágjánál, akitől egyre-másra érkezett a forró szerelemmel, epedéssel telt levél, ami aztán elviselhetetlenné tette Mogyorós Gergelyre a gyöngyéletet. Már novemberben öngyilkosságot kisérlett meg. Szolgálati fegyveréből magára lőtt, de a golyó szerencsére célt tévesztett. Később méreggel akarta magát elpusztitani de az sem sikerült. Márciusban szökést kisérelt meg, de még a kaszárnya közelében elfogták.

Most a délvidéki hadgyakorlatokon vett részt Mogyorós Gergely. A lefuvás előtti napon a kapitánya sürgős és fontos jelentést adott át neki, hogy vigye azt néhány kilométerre a vezérkarhoz. Ellátták Mogyorót a szükséges utasitásokkal, ő lóra kapott, aztán nekivágott az utnak és meg nem állott reggel nyolc órától éjfélutáni négy óráig, amig ugyanis Nagyszalontára érkezett. Ott aztán megszállott szive választottjának a házánál s kipihente a *száharminc kilométeres* ut fáradalmait.

Sok pihenésre természetesen nem volt ideje. Amint a táborban észrevették, hogy hiányzik, azonnal táviratoztak a csendőrségnek amely letartóztatta a szökevény huszárt. Egy őrmester érkezett érette és az vitte magával megláncolva Nagyszebenbe. A szerelmes fiu a vasutnál nem akart fölszállni.

— Élve nem akarok a kapitány ur elé kerülni, mondotta, miközben az őrmester odaláncolta a vasuti kocsi egy karikájához.

Francia lókereskedők Aradon.

(Háromezer ló szállitása.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, szeptember 12.

Nagyméretü lovásárlások folynak mostanában *Arad* környékén. *Francia* és *román* megbizatásból veszik a magyar lovakat, ami a piacunknak ugyancsak előnyére válik.

Ma két párisi lókereskedő járt Aradon, s innen *Pécskára* rándult, hogy ott lovakat vásároljon. Apró lovakat (Droschke) akartak venni, még pedig lehetőleg sokat, amennyiben *ezer darabot* szándékoznak Franciaországba szállitani. A lovak lóvasutak, társaskocsik vontatására szükségeltetnek. A kereskedők 300—500 frankot adnak darabjáért.

A pécskai kirándulás, dacára az ottan folyó állatvásárnak, kevés eredménnyel járt, a mennyiben csupán néhány alkalmas lovat vehettek meg. A kereskedők ma utaztak Aradról az ország más részébe.

Még nagyobb tömegü lovat mintegy *kétezer darabot* vásároltat a román kormány katonai célokra. *Argyelán* Mihály pészaki lókereskedő nyert erre megbizatást, s a vásárlást már meg is kezdte. Neki sikerült Pécskán ötven lovat venni.

A vásárlás általában nehezen megy, mert a szántás miatt a lovakra nagy szükség van. A lókereskedők, kik ezt tudják, később ujból felkeresik Arad környékét.

Tüntetés Csányi ellen.

(Botrány a Royal-szállóban.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, szeptember 12.

Ismeretes az az ujsághaboru, mely *Csányi* Henriknek találmánya körül folyik. A fiatal tudóst rendkivül ellenszenvvel fogadták bizonyos körök, kiknek az uj villamos-elem feltalálása egyáltalán nincs kedvükre.

Nagyon sokaknál a kenyérkérdés az, mely őket Csányi találmányával szembe helyezi. Különösen a gázgyárak és a mostani üzemre berendezkedett villanytelepek fordultak a feltaláló ellen.

Csányi Henrik ma este mutatta be találmányát Budapesten a szakértők és a nagyközönség előtt.

Este nyolc órára volt jelezve Csányi elemeinek bemutatása. A lapokban erről megjelent közlemények, de ezenkivül a Royal-szálló előtt kifüggesztett hirdető táblák élénken felhivták a közönség figyelmét erre az érdekes előadásra.

Az érdeklődés ugy a szakértők, mint a közönség soraiban nagy volt. Már hét órakor sürün gyülekeztek az emberek a Royal előtt és kalapjaikat, kabátjaikat a ruhatárban elhelyezve, gyanutlanul tartottak azon helyiség felé, a mely Csányi előadása szinteréül volt megjelölve.

Odaérkezve a terem elé, azt a nem várt felhivást intézték hozzájuk, hogy mutassák fel a meghivóikat. Képzelhető volt a tömeg megütközése, a mennyiben csak egy pár szerencsés halandónak jutott osztályrészül ezen teljesen *nyilvánosnak* hirdetett előadásra szóló belépő jegy.

A jelenlevők, tulnyomó részben mérnökök, elektrotechnikusok és más szakértők, természetesen *éktelen lármába törtek ki* a legerősebb kifejezésekkel illetve a rendezőséget, Csányit és a találmányát. Azt mondották, hogy ezen az uton *akarják elnyomni az igazi szakértők véleményét.*

A helyzet egyre kritikusabbá vált, minthogy a csaknem kétszáz főre menő tömeg fenyegetőleg nyomult előre, ugy hogy az ajtó betörésétől lehetett tartani.

Alig lehet reprodukálni azokat a kifejezéseket, melyekkel Csányit illették. Csak azt jegyezzük meg, hogy egy jelen volt elektrotechnikus tanár az éppen a terembe igyekvő Csányit heves kifejezésekkel illette.

A készülő botránynak a meghivott *rendőrség vetett végett*, mely erélyes fellépésével feloszlásra kényszeritette a lázongó tömeget.

Csányi ezután zavartalanul mutathatta be érdekes találmányát a már csak gyérszámu meghivottak előtt. Végleges kritikát persze még ma sem lehet mondani a találmány felől.

HIREK.

Már minálunk verbuválnak . . .

— Az önkéntes jelentkezők. —

Arad, szeptember 12.

A kiszolgált öreg katonáknak mégis lehet némi reményük a szabadulásra. A hadügyminiszter rendelete szerint a bentartott katonák helyét, lehetőleg önként jelenkezőkkel kell pótolni s igy október elsején szabadságolni fognak annyi katonát, amennyi az önként jelentkezők száma lesz. Eddig már vannak egynehányan s lehetőleg feszaparodnak annyira, hogy alig lesz egyetlen régi emberre szükség az ármádiában.

Arra nézve, hogy minél több legyen az önként jelentkezők száma, a következő intézkedéseket teszik: Felhivják az elöljáróságokat, hogy a hadkötelességük nem szünt meg s lehetőleg rövid időn belül ugy is sor alá kell állniok. Dobszóval és felhivások utján teszik közzé, hogy annyi katonát engednek szabadságra, ahány önként besoroztatja magát.

Szóval verbuválnak.

A hadseregben is olyan az ex-lex állapot mint a adófizetésnél. A kötelezettség nem szünik meg s aki önként akar eleget tenni e kötelezettségének, el kell fogadni. A katonakötelesek részére például a nagyváradi várban már állandóan müködik egy sorozó bizottság, mely a jelentkezőket megvizsgálja. Az elöljáróságokon áll most már, hogy kelőképpen rátudják-e beszélni az állitás köteleseket, hogy mérték alá álljanak, aminek előbb, vagy utóbb ugy is meg kell történnie.

Beszélnek állandó verbuváló komissióról is, mely faluról-falura járna katonákat szedni ezt azonban nem hisszük, hogy bekövetkeznék Ez esetben csakugyan visszaszálna jövid időre, a régi világ romantikája, amelyről nótát is faragott a magyar. Már minálunk verbuválna . . . csak hogy most nem kötéllel, hanem plakátokkal és dobszóval. Fődolog, hogy a szegény meggyötrött, kiszolgált katonákat bocsássák vissza csöndes falujokba.

— **Mária napja.** Holnap, vasárnap Mária nevenapja köszönt reánk. Aradot különösebben érinti e nap, mert ez alkalommal nagy ünnep van a szomszédos *Uj-Aradon.* A Máriáról elnevezett templom ünnepét, *„kirvái"*-t tartják meg fényes egyházi aktussal és nagy népmulatsággal kapcsolatban. Délután Aradról sokan csónakáznak át a Maroson erre a mozgalmas ünnepélyre.

— **Fényes esküvő.** Ma délelőtt tizenegy órakor folyt le *Mikoss* Aladár cs. és kir. 48-ik gyalogezredbeli főhadnagy esküvője *Ottrubay* Mariette urhölgygyel, *Ottrubay* Károly aradi kir. törvényszéki elnök és neje *Tedeschi* Emilia urnő bájos leányával. A polgári esketéshez, melyet a városháza disztermében, a padsorokat zsufolásig megtöltő közönség jelenlétében *Szondy* Béla anyakönyvvezető végzett, a következő sorrendben vonult a násznép: *Ottrubay* Lujza és *Mikoss* Alodár, a vőlegény; *Ottrubay* Berta és *Klausz* István dr. fővárosi orvos, *Fábián* Józsefné és *Tedeschi* Viktor, *Ottrubay* Károlyné és *Mikoss* Géza kir. itélő táblai biró, *Ottrubay* Józsefné és *Fábián* József, *Ottrubay* Károly törvényszéki elnök, *Ottrubay* Dezső, végül a menyasszony: *Ottrubay* Mariette a fivérével, ifj. *Ottrubay* Károly hadapródjal. A polgári házasságkötés után, melynél *Tedeschi* Viktor és dr. *Klausz* István voltak a tanuk, a Kölcsey-utcai katolikus templomba ment a násznép s itt az oltár elé vonuló fiatal párt a templomba léptekor a háziezred katonazenekara a Lohengrin nászindulójával fogadta. A házastársakhoz *Csák* Cirjék dr. rendfőnök, aki a frigyet egyházilag megáldotta, gyönyörü beszédet intézett a hitről és a szerelemről. Az egyházi szertartás végeztével a katona-zenekar Chopin nászindulóját játszotta. Délben a menyasszony szülői házánál fényes lakodalmi ebéd volt, melyet Braun és Schuch, a Millenium vendéglő tulajdonosai szolgáltak föl. A fiatal házasok délután elutaztak.

— **A pápa nővérei.** Velencéből irják: A legidősebb nővére, *Parolin* Teréz asszony Rieseben a pápa születéshelyén tudvalevőleg kis füszerüzletet folytat. Sokan azt hitték, hogy most, miután a bátyjuk pápa lett, feladja az üzletet és a pápai széktől fog valami évjáradékot kapni, melyből megélhet. De nem igy van. Paroli asszony egy klerikális lap munkatársának a következőket mondotta:

— A pápa azt akarja, hogy *dolgozzunk.* Azt mondja, hogy aki nem dolgozik, ne egyék. A pápának a világ minden szegényéről kell gondoskodnia, nem eshetünk mi is a terhére.

X. Pius egyszerüségére és szigoru életfelfogására rendkivül jellemző szavak ezek.

— **Ferdinánd fejedelem veszélyben.** Szófiából táviratozzák a *„Lokalanzeiger"*-nek: Euxinogradban nagy a rettegés. Várnából csapatok jöttek a bolgár fejedelem őrségének megerősitésére. A fejedelmi palotát szigoruan őrzik és senki sem juthat be szorgos vizsgálat nélkül. Nem tudni, vajjon merényletet fedeztek-e fel s azért rendelték-e el a szokatlan intézkedéseket. A fejedelem és a *Cankovisták* ellenségesen állanak szemközt egymással. *Stambulov* egykori hiveit egytől-egyig eltávolitották a hivatalokból. A Cankovisták féktelenül támadják a fejedelmet.

— **Robitsek Hermann halála.** Bécsből táviratozzák, hogy ott tegnap meghalt *Robitsek* Hermann császári tanácsos, *a H. Robitsek és Reis* ismert kiviteli cég beltagja 68 éves korában. Az elhunyt *Aradról* származott Bécsbe, ahol csakhamar nagy vagyonra és tekintélyre tett szert. Halálát szivszélhüdés okozta. Robitsek a kiviteli kereskedelem terén élénk és általánosan elismert tevékenységet fejtett ki. Szerény eszközökkel, melyekhez vasszorgalom és üzleti szellem járult, mostani állására küzdötte fel magát. Robitsek negyven évvel ezelőtt mint kisfizetésü hivatalnok lépett be a cég régebbi tulajdonosához, *Mayer* L. J.-hez.

Ez a cég 1873 ban feloszlott és Robitsek szövetkezve egy akkori kollegájával és mostani cégtársával, Reis Gyulával a saját neve alatt alapitott kiviteli céget, mely kiterjedtség és jelentőség tekintetében csakhamar felülmulta a régi céget és Bécsben az első volt, mely nemcsak rövid- és disztárgyakat, hanem szövetárukat, ruházkodáshoz szükséges iparcikkeket és papirt szállitott sok tengerentuli piacra. Különösen az oroszországba irányuló kivitel emelése körül szerzett magának sok érdemet. Évekkel előbb az egész orosz birodalmat szánkán utazta be, mert azokon a vidékeken, melyeket ő felkeresett, akkor még vasutak nem voltak. A kivitel, mely az ő müködéseig csak hamburgi és párisi exportörök kezében volt, Amerika és Nyugatázsia főbb kereskedelmi helyeire egyenes irányt nyert azáltal, hogy Robitsek a maga üzletében kiképezett fiatal kereskedőket küldött ki a világ minden tájára. Legutóbb Bombayban állitott fiókot. Az elhunyt a bécsi kereskedelmi világ egyik legmarkánsabb és legismertebb képviselője s általános tiszteletnek örvendett. Hosszabb időn keresztül a kereskedelmi értékek meghatározására kiküldött állandó bizottság tagja volt. A legutóbbi brüszszeli kiállitásban zsüri tag volt s mint ilyen a belga Lipót-rend lovagkeresztjét kapta. Az általa alapitott cégnek Indiával nagy összeköttetései vannak, de van Berlinben is nagyszabásu fiókja. Robitsek a kiviteli akadémia gondnoka, az osztrák-magyar bank és az alsó-ausztriai leszámitoló bank cenzora volt és korábban tagja volt az alsó-ausztriai kereskedelmi kamarának. A humanitás terén kiválóan sokat szerepelt. Az elhunytnak három gyermeke van: Vilma leánya, Alfréd, aki a kémia doktora és István, aki atyja üzletében müködik.

— **Ujabb horvát mozgalom.** *Zágráb*-ból táviratozzák: A horvát ellenzék a tavaszi zavargásokhoz hasonló mozgalmat indit meg az egész országban. A mozgalom a *horvát ezredek horvát vezényszava érdekében történik.*

— **Egy aradi huszár bravurja.** A hadgyakorlatok egyik epilógusa volt az a dicséret, melyet — mint megirtuk — *Langl* aradi honvédhuszár kapott. A honvédhuszár *Puska* József százados századában az ugynevezett „repülő dandár"-ba volt osztva, s 3 án éjjel egy és három óra között *négyszer keresztül usztatott a Maroson*, nehogy az üzenettel, melyet *Nuchoczky* dandárának vitt, elfogják. A kötelességtudó, bátor huszár most dicséretet kapott bravuros dolgáért.

— **Az aradi vajgyár épülete.** Az épitészeti bizottság javaslatára a tanács kiadta ma az épitési engedélyt *Weinstruck* Gusztávnak, az aradi vajgyár létesitőjének a gyár épület felállitásához. Hogy az épitéshez mikor fognak hozzá, azt nem jelentette be a gyáros; az épitési engedély egy évre szól.

— **Szabadságolt katonák.** Tegnap Budapest főváros összes kaszárnyáiban napiparancsban kihirdették, hogy valamennyi három évüket kiszolgált, de december hó 31-ig továbbra benntartott katonák *két hétre szabadságoltatnak.* Vajjon hányan fognak ezek közül a laktanyába visszatérni?

—**Klerikálisok a Renau-emlék ellen.** Nagy ünnepségek között fogják holnap Trégnier francia kikötő városban leleplezni *Renau*-nak, a „Jézus élete" cimü munka szerzőjének, emlékszobrát. Renau tisztelői elhatározták, hogy a nagy irónak szülővárosában emléket állitanak, ámde a klerikálisok lázas harcot inditottak ezen terv ellen. A községtanács öt tagja kijelentette, hogy Renau filozófiai müködése terméketlen volt és a város plébánosa a szószékről imát mondott, hogy valami tulvilági hatalom akadályozza meg a tervet. De csoda nem történt, ellenben elkészült a szobor. Minél közejebb jött a leleplezés napja, annál hevesebb volt a harc, melynek élére *Brunetière* Ferdinánd állott. Annál lelkesebb lesz az ünnep, melyen Anatole France, Berthelot, a hires kémikus, és Renau barátja, Chaumié igazságügyminiszter, Pressensé képviselő és Combes miniszterelnök mondanak ünnepi beszédet.

— **Statárium Boszniában.** *Eszékről* táviratozzák lapunknak: Kideritették, hogy a *Travnik* boszniai városban legutóbb pusztitott tüz gyujtogatásból származott. Nyolc törököt, a kiket tetten értek, letartóztattak. A gyujtogatók tervbe vették, hogy a *kerületi főnökség épületét dinamittal a levegőbe röpitik.* A mióta ez kitudódott, az egész városban nagy a félelem. *Ma kihirdették a statáriumot* s egy zászlóalj katonaságot rendeltek ki Szarajevóból. Az ujabb tüz alkalmával hatvan ház porrá égett. Hirlik, hogy a törökök felgyujtották a *lasvai* vasuti állomást, hogy a Szerajevóból és Zenicéből érkező tüzoltókat fenntartva, munkájukban késleltessék.

— **„Fábián Gábor" önképzőkör.** Az aradi állami főreáliskola hetedik és nyolcadik osztályának növendékei ma *Gorecz* Károly tanár védnöksége alatt ujból megalakitották a Fábián Gábor önképzőkört. Az alakuló gyülést a védnöktanár nyitotta meg és hosszabb beszédben buzditotta az ifjuságot az irodalom és a tudomány müvelésére. Ezután megejtették a választást, melynek eredménye a következő: elnök Reicher László VIII. o. t., alelnök Szerinka László VII. o. t., főjegyző Fabianetz Emil VIII. o. t. első aljegyző: Altmann Rezső VII. o. t., második aljegyző: Bakonyi Kálmán VII. o. t., irodalmi előadó: Boros Rezső VIII. o. t., irodalmi pótelőadó Halász Jenő VII. o. t. pénztárnok Vas Mátyás VIII. o. t., ellenőr Szathmáry Béla VII. o. t. A biráló bizottság tagjai Reicher László, Fabianetz Emil, Decsy Sándor, Groszmann Ignác és Landau Jenő.

— **Holttest a hegyek között.** *Radnán* a „papok hegyén" ma reggel hét órakor az arra járó munkások egy hullát találtak. Jelentést téve a hatóságnak, ez megállapitotta, hogy a holttest *Keresztes* János 21 éves *aradi* illetőségü asztalos segédé, ki legutóbb Czeiler mühelyében dolgozott. Nevelőapja *Krizsán* János aradi fakereskedő, kit a felfedezésről már értesitettek. Keresztes e hó 9-én ment Radnára s az orvosi vélemény szerint három nap óta fekszik halva.

— **Tüz a ségai iskolában.** Tegnap délután a ségai iskola udvarán tüz volt. Kigyulladt a szemétdomb s ettől tüzet fogott a közelében elhuzódó kerités is. A tanitónak semmiféle tüzoltási eszköz rendelkezésére nem állott s igy leginkább csak a szerencsének tulajdonitható, hogy a tüz nagyobb pusztitást nem végzett. Ez alkalomból a ségai tanitó egy tüzi fecskendőt kér a tanácstól, mert az iskola egy óra járásnyira fekszik a gáji tüzoltó-központtól s hasonló esetek alkalmával az iskola-épület is leéghet.

— **A pestis terjed.** *Párisból* táviratozzák: A lapok marseillei jelentése szerint *uj három pestisgyanus esetet* állapitottak meg. Ezek közül kettő a Giri-féle lemezpapirgyár közelében történt. Az egyik beteg tegnap meghalt.

— **Ujitás az aradi légszeszgyárnál.** Az aradi légszeszgyártól az alábbi értesitést nyertük, mely a t. közönség legmesszebbmenő köreiben érdeklődésre fog találni: A légszesz célszerüsége és kellemessége világitás-, főzés, fütés-, vasalás- és forrasztásnál, nemkülönben ipari célokra való alkalmazásánál ép oly ismeretes, mint azon tény, hogy a légszeszvilágitás ma az összes világitásmódok között a legolcsóbb; olcsóbb a petroleumnál és természetesen többszörösen olcsóbb a villanyvilágitásnál. Hogy tehát a légszeszvilágitás bevezetése a közönség összes rétegeinek, még a kevésbbé tehetősöknek is, hozzáférhetővé tétessék, hajlandónak nyilatkozik az aradi légszeszgyár, az összes berendezéseket, ugy mint csillárokat, főzőkészüléket és kályhákat saját költségén létesiteni. A légszeszfogyasztó tehát nem kénytelen egyszerre nagyobb kiadásokba bocsátkozni, hanem ilyen teljes légszeszberendezések használatáért havonta *csekély bérösszeget* fizet, mi mellett még azon előnyben is részesül, hogy bizonyos idő leteltével az egész berendezés, főzőkészülékekkel és légszeszkályhákkal együtt dijtalanul az ő tulajdonába mennek át. Kéretik a t. közönség, hogy ezirán a helybeli légszeszgyárhoz fordulni sziveskedjék, ahol a legizlésesebb kivitelü bérbeadandó tárgyak mintaraktára is megtekinthető.

— **Tüz Ujpanáton.** Tegnap délután *Ujpanát* község határában, a szérükön nagy tüz pusztitett. Ismeretlen módon kigyuladt egy nagy buza-asztag s ez, a valamint a közelében elhelyezett cséplőgép hamuvá égett. A kár körülbelül négyezer korona s ebből csak a cséplőgép volt biztositva.

— **Kis halott.** *Kalmár* Lenke elemi iskolai 3. oszt. tanuló, Kalmár Gábor leánykája, 10 éves korában elhunyt. Temetése vasárnap d. u. 4 órakor lesz a Választó-utca 44. számu házból.

— **Apagyilkosság Kisjenőn.** A *József* főherceg uradalmához tartozó Ősi pusztán ma halálos végü családi dráma játszódott le. *Biró* András raktárnokot mostoha fia *Szabó* Lajos *doronggal agyonütötte.* A végzetes tettet régi keletü surlódások előzték meg Biró és Szabó között. Folyt közöttük egy örökségi per, s Biró nem volt hajlandó teljesiteni a mostoha fia kivánságait. A gyilkos önként jelentkezett a csendőrségnél, a hol beismerte tettét.

— **Egy aradi cég ünnepe.** A *Deutsch Testvérek* cég áruháza holnap hétfőn fellendülésének örvendetes jelenségét ünnepli azzal, hogy a minorita atyák uj templomépületébe áthelyezett üzletét ünnepélyesen megnyitja. Az uj helyiség eddig vidéken nem ismert arányokat mutat, melynek külső áttekintése is imponálólag hat a szemlélő közönségre. A hatalmas helyiség ugy a földszinten, mint a lépcsőzet által összeköttetésben álló mezzainon valóságos kiállitását foglalja magában a különböző női konfekciónak. Amit a női és férfi divat cikkek köréhen a folyton ujuló divat megkövetel, az halomszámra áll itt a kényes igényü közönség rendelkezésére. Külön osztály jutott a gyapju és selyemszöveteknek, a menyasszonyi kelengyének, a szőnyegek és függönyöknek és fent az emeleten a kész női ruhanemüeknek, u. m. kabátoknak, jouponoknak és különböző ruhadiszeknek. Az uj üzlet holnap hétfőn nyilik meg és már ez alkalommal eladásra kerülnek a különböző szakmákba vágó őszi ujdonságok. Az üzlet külső képe is látványosság számba megy, melyet kizárólag a helyi ipar teremtett meg. Az uj üzlet nemcsak a derék cég dicsőségére válik, hanem városunk diszére is szolgál.

— **Öngyilkos fogházfelügyelő.** Sopronból táviratozzák, hogy az ottani állami fogház felügyelője, *Pokorny* Gusztáv, ma agyonlőtte magát. Ma kellett volna a győri ügyésznek vizsgálatot tartani a fogházfelügyelő irodájában s valószinü, hogy ettől való félelmében ölte meg magát. Az eset Sopronban kinos feltünést kelt, mert az öngyilkos nagy szerepet vivő ember volt.

— **Az örökbefogadott magyar gyermek.** *Münchenből* táviratozzák: Az itteni rendőrség hét magyar embert tartóztatott le, akik nagy csomó embert fosztogattak ki azon ürügygyel, hogy két éves magyar fiukat adnak örökbe. Egy itteni lapban adták ki a hirdetést s a sok jelentkezőtől először is tizenöt márkát kértek költségekre, majd ismét hatvan-hatvan márkával zsarolták meg azokat az embereket, akik minden áron magyar gyermeket akarnak örökbe fogadni. Persze, eszükágában sem volt Budapestre utazni a gyermekért s végre a türeimüket vesztett emberek feljelentették őket. Az az érdekes a dologban, hogy kétezerhatszáz márkát harácsoltak igy össze a szédelgők.

— **A haka, meg a szilvafa.** Irói tollat érdemel az a novellának való eset, amely most a lippai nagy manóverek alatt történt. Egy faluban tartottak pihenőt a katonák és a század parancsnoka kiadta az ordrét, hogy aki meg meri dézsmálni a gyümölcsös kertek fáit, azt egyszerüen kikötteti. Mi sem természetesebb tehát, mint az, hogy rövidesen akadt

Kölcsey - egyesület Aradon

egy delikvens, akit ki kellett köttetni exemplum kedvéért. A paraszt, aki panaszt emelt a pákosztos hadfi ellen, szörnyen megrőkönyödött, amikor látta, hogy a letépett pár szem szilváért milyen kegyetlenül lakol meg a baka. Oda is alázatoskodott az itélet végrehajtására felügyelő őrmesterhez:

— Strázsa mester uram, az a pár pötty szilva nem érdemel ekkora ceremóniát.

— Hát akkor mért ment panaszra? — mordult rá az őrmester.

— Hisz ha tudtam volna, hogy ez lesz a vége!

Azzal eloldalgott a pitvarajtóig. Onnan nézte mint kötözik a makacsul, sötéten néző bakát ahhoz a szilvafához, a melyet megdézsmált. Az őrmester megvizitálta, forsriftosan kötötték-e ki az ipsét; azután egy őrt hagyva hátra, elment a „század körletbe" rendet csinálni. A kikötött baka eleinte tréfára fogta a dolgot, legénykedett, még valami baka nótát is dudolt. De a nap erősen az arcába tüzelt és a marsolásba összetörődött teste nem birta sokáig azt a merev mozdulatlanságot, amibe a kötelék feszitése kényszeritette. Egy-egy káromkodásfélét mormolt. Tartotta magát még egy kis ideig, de azután becsuklott a térde és a feje fáradtan zökkent a mellére. Eddig csak nyugton volt a panaszos gazda, de amikor látta, hogy a kikötésnek fele sem tréfa, nekifohászkodott az őrhöz fordulva:

— Nem lehetne ezen a dolgon forditani.

— Bajosan.

— Pedig elpusztul ez a szegény pára.

— Ha is — ez a reglama, annak muszáj engedelmeskedni.

— Hát csak nem oldhatjuk le a kötelet.

— Azt nem. Majd ha letelt a két óra. Mert a baka is, a kötél is a kincstáré.

— De a szilvafa az enyém — szólt a gazda nagyot fohászkodva szekercéért ment a fészerbe és — kivágta a fát. Mikor elkészült vele, négyujjával letörölte a homlokát:

— Krisztusa ne legyen! Pedig a nagyapám ültette.

— **Egy nemzetközi szélhámos.** A budapesti rendőrség egy rendkivül furfangos nemzetközi szélhámost köröz, aki rejtelmes módon hajtott végre a legutóbb egy nagyobb csalást. A veszedelmes szélhámos *Baume* Miksa new yorki születésü 28 éves utazó ügynök. Baume néhány hónappal ezelőtt Tatatóváros on *Mehlschmiedt* Gyula örökösei bőrgyártó céget csalta meg 4166 korona erejéig. Baume ugyanis junius havában beállitott a céghez és elmondotta, hogy ő a *Baum és Comp* londoni cég képviselője, és nagyobb mennyiségü bőrárut akar vásárolni. Ki választott nagy halom árut azonban mivel nem tudta a holmi árát kifizetni, abban állapodtak meg, hogy a Mehlschmiedt cég az árut Bécsbe küldi, a fuvarlevelet pedig a *Wiener Bankverein*-nál teszi letétbe, amelyet Baume Bécsben kiválthat. A Mehlschmidt cég egy alkalmazottával a fuvarlevelet felküldötte a *Weiner* Bankverein budapesti fiókjának, a mely viszont átküldötte a bécsi fiókintézethez azzal, hogy ha a fuvarlevélért jelentkezik a Baum és Comp cég képviselője, a 4166 korona lefizetése után adják ki neki. A fuvarlevélért azonban nem jelentkezett senki. Erre a bank a fuvarlevelet vissza küldötte a cégnek Tatatóváros a, ahol nagy megdöbbenéssel konstatálták, hogy ez a fuvarlevél nem az a mit a cég kiállitott és az áru is más, jelentéktelen limlom. A cég nyomban megtette a feljelentést a budapesti rendőrségen, amely konstatálta, hogy a fuvarlevelet a szélhámos valami titokzatos módon kicserélte. Baum ugyanis Tatatóváros on a cég nevére haszontalan lomot adott fel Bécsbe, és az erről szóló fuvarlevelet kicserélte az értékes holmiról szóló fuvarlevéllel. Baum régóta nyomozott veszedelmes szélhámos, aki *Posner Sohnson* neveken évek óta üzi a házasságszédelgést. Társaságában van *Vendl* Fánny 28 éves alsóausztriai születésü nevelőnő. A rendőrség megtette a kézrekeritésére szükséges intézkedéseket.

— **A kedves osztrákok.** Egy uriember, aki Karlsbadból jött haza, mesélte el a következőket. Másodmagammal ültem egy kocsiban. Magyarok mind a ketten. Egyik osztrák állomáson, már közel Bécshez, három kurta, drágos, vadászruhás osztrák szállt be. És amikor magyar szavunkat hallották, dühösen orditoztak a kalauz után s egyikük, akiről megtudtuk, hogy tanitó Mölkben azt követelte a kalauztól, hogy nyisson más kupét, mert „Sau magyaren"-nal ülnek közös kupéban. Mi szótlanul hallgattuk a gorombáskodást és mert kalauz nem jött, az osztrákok morogva telepedtek le. Aztán kezdték a társalgást. Nekiestek Magyarországnak s a germán szótár minden gorombaságát rázuditották a mi országunkra, amely szerintük csalja, lopja Ausztriát. Utitársam, aki athleta termetü ember, három névjegyet vett ki a zsebéből, ráirta a Metropol-szálloda cimét, ahova Bécsbe megszálltunk és irónnal megtoldotta e szavakkal: *„Osterreichische Esels kauf mann sehr gerne in ungarn. Ihr seid gut gefuttert."* (Osztrák szamarakat szivesen vásárolnak Magyarországon. Ti jól vagytok hizlalva . . .) Kiszálltunk, a hotelbe hajtattunk és vártuk a megbizottakat. *Miklós* Gyula, volt borsodi főispán volt szives magára vállalni, hogy másik társával rendelkezésünkre áll. De mert az osztrákok elsülyedtek, abbamaradt a lovagias affér.

— **Tetsz halott a Boros Béni téren.** Ma este tiz óra tájban a mentőket telefonon a Boros Béni-térre rendelték azzal, hogy ott egy halott ember fekszik. A mentők kocsijukkal kivonultak, a halott helyett azonban csupán egy részeg embert találtak.

— **Az első honorárium.** Gilbert angol drámairó igy beszéli el egy angol lapban első honoráriumának történetét:

— Mikor Dulcamara cimü kis szinmüvemet befejeztem, elvittem Emden szinigazgatóhoz, hogy birálja meg. Az igazgató a szindarab elolvasása után kijelentette, hogy előadatja a darabomat.

— Mennyit kér ön darabjáért? — kérdezte.

— Harminc guineát — mondtam félénken.

— Ha harminc fontot mond a harminc guinea helyett, akkor is elfogadom.

Természetesen szivesen elfogadtam a nagyobb honoráriumot.

Mikor Emden átnyujtotta az utalványt, a következőket mondta még nékem:

— Még egy jó tanácsot akarok önnek adni: Ne adjon el ilyen kitünő szinmüvet mégegyszer harminc fontért!

— Nem is tettem ezt meg többet, — mondta Gilbert, mikor ezt a kis történetet befejezte.

— **Birtokcsere.** Özv. Tescher Adolfné Klein Róza és gyermekei eladják az aradi 3681. sz. tjkben felvett Aranykéz-utcai 19. és Ujterem-utcai 5. sz. házat 3600 koronáért Filip Rupert és neje Metterling Erzsébetnek. Botta Péter eladja az aradi 2031. sz. tjkben felvett 5245. trsz. ingatlant 1000 koronáért Buda Györgynek. Scheer János és neje Kajtor Róza eladnak 101 □-öl telket 303 koronáért Cservenka János és neje Kajtor Annának. Mark Péter és Mark Anna eladják az aradi 6876. sz. tjkben felvett Demeter utcai 124/a sz. házat 1200 koronáért Borbély József és neje Ecseki Juliannának. Taraba Sándor és neje Hoschek Matild eladják az aradi 6166. sz. tjkben felvett Lipót-utcai 8/a sz. házat 8000 koronáért Zimer Viktor és neje, Zsák Mariskának.

— **Menelik itélt . . .** A Berlinben megjelenő Der Heide cimü folyóirat mondja el a következő kis históriát Menelikről és egy misszionáriusról. A misszionárius svéd ember volt, s Abesszíniában akarta folytatni hivatását. A határon azonban elfogták és a kormányzó elé vitték, aki elsősorban azt akarta tudni, hogy hova való. Németországról, Oroszországról, Olaszországról, Angolországról és Amerikáról hallott már, de Svédországról semmit nem tudott. Eppen azért kellő fedezettel az udvarhoz küldötte a misszionáriust. Két napi fogság után a misszionárius Menelik elé került, akit az udvari méltóságok sokasága és a testőrség környezett kivont karddal. Sötét arccal kérdezte a király:

— Idegen, honnan való vagy?

— Skandináviából.

Mivégből jöttél.

— Hogy az abesszíniai zsidókat Krisztus hitére téritsem.

Megjegyzendő, hogy a misszionáriusok csak ez alatt az ürügy alatt léphetik át Abesszinia határát. Ha más kifogást mondanának, ugy halálra itélnék őket, mert aki Abesszinia igazhivőit más vallásra akarná tériteni, az biztosan életével lakolna e merészségéért.

— Helyes! — szólt Menelik elégedetten. — S mily országokban voltál mielőtt ide jöttél?

— Németországban, Egyiptomban.

— Hát ezekben az országokban nem találtál elég zsidót, akiket megtéritheettél volna? — kérdezte Menelik.

A misszionárius erre nem tudott kielégitő feleletet adni, mire a negus szigoru hangon igy szólt testőreihez:

— Ezt az idegent a határra viszitek; hadd téritse meg előbb azokban az országokban a zsidókat és pogányokat, amelyekben mostanáig megfordult. Csak azután jöhessen országomba. Igy legyen!

Igy — téritette vissza Menelik a misszionáriust.

— **Árverés a vasutnál.** A magy. kir. államvasutak aradi állomásán levő kiadási raktárban e hó 16-án az üzletszabályzat 70. § a értelmében elárusitandó küldemények: képek, ruhanemüek elárvereztetnek.

— **Általánosan el van ismerve** az, hogy *Weinberger* Ferenc jónirnévnek örvendő, szolid ékszerészünknél, Központi szálloda épület, a közönség a legelőzékenyebb és leglelkiismeretesebb kiszolgálatban részesül, csakis finom ékszer és valódi „Genfi" zsebóra, valamint diszezüst és éteszközök dus raktárát a legmelegebben ajánlhatjuk a t. közönség b. figyelmébe. Saját szakszerü ékszermühely. Városi és megyei telefon 439.

— **Minden nőnek** tudnia kell, hogy a párisi és bécsi kiállitáson arany éremmel kitüntetett Balassa-féle valódi angol Ugorkatej azonnal eltüntet szeplőt, májfoltot és mindennemü tisztátlanságot az arcról és annak gyönyörü üdeséget, fiatalságot kölcsönöz, kár tehát várni, mindenki vegye meg még ma. Ara 2 korona, hozzá való ugorka szappan 1 kor., 3 drb. 2 kor. 40 fill. Poudre 1.20 és 2 kor. Kapható Balassa Kornél gyógyszertárában Temesvár, Aradon Vojtek és Weisz uraknál, Krausz Elemér és társai drogueria üzletében, Földes Kelemen gyógyszertárában, Tábor Gyula gyógyszertárában Pécskai-ut 18. sz., ahonnan titoktartás mellett házhoz is lesz küldve. Tessék Balassa-féle ugorkatejet kérni.

— **Az elismerés** Porter cipői iránt valóban indokolt, ha tekintetbe vesszük, hogy Porter Áruháza a Szabadság-téren fönnállása óta folyton a legmegbizhatóbb és legkitünőbb gyártmányokat hozza forgalomba. Tapasztalaton alapszik az a bizalom, melyben a közönség szinte tüntető módon a Porter féle cipőket részesiti s igy ujból bebizonyult az, hogy a közönség nem fukarkodik elismerésével azokkal szemben, akik arra érdemet és jogcimet szereztek. Most, midőn ujból nagyobb a szükséglet minden néposztályban, a közfigyelem ujból Porter Vilmos Nagy Aruházára, a Szabadságtéren irányul, mely szolid elveivel és a nagy választékkal méltán megérdemli, hogy fölkeressék és minden tekintetben pártoljak. 10 korona vásárlás által minden vevő jogot nyer egy müvészies kivitelü, életnagyságu platinbronz fényképre, melyet az áruház bármely kis fénykép után, 65 centiméter magasságban, teljesen ingyen készit el, csupán a diszes papirkeretért kell 3 koronát megtériteni. Nagy előny az is, hogy egy képen több személy is szerepelhet s ezért külön dijat nem kell fizetni.

— **Dentolin fog-créme** a legkedveltebb fogszépitő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Minorita-palota. — Telefon 265. szám) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalt érintő megbizásokat.

Kölcsey - egyesület Aradon

—x— **A legujabb jószabásu** női és gyermek felöltöket legolcsóbban beszerezhetjük a szolid és előzékenynek általánosan ösmert *Schwartzberger* Manó cégnél kinek Vörösmarty-utca 3. sz. alatti kizárólagos női felöltö áruházában az ószi és téli ujdonságok nagy választékban már megérkeztek. A cég fenti modórban a t. vevők igényeit minden irányban kielégiteni ezutánra is főfeladattá tüzte ki.

1,000.000 K. nyerni

most van alkalom!

Huzás

szept. 24-től október 21-ig.

33000 nyereményre

játszanak a következő

szerencseszámok

47767
55822
50751, 99359, 36055
47771
92649
36057
11972

E sorsjegyeket eredeti árban árusitom, a melyek a következők:

Egy 1/1 6. osztályu sorsjegy **160 kor. — fil.**
Egy 1/2 6. osztályu sorsjegy **80 kor. — fil.**
Egy 1/4 6. osztályu sorsjegy **40 kor. — fil.**
Egy 1/8 6. osztályu sorsjegy **20 kor. — fil.**

Több nagy nyereményt, legutóbb is

15000 koronát

fizetett ki

WALLFISCH ARMIN

bank- és váltó-üzletében Arad.

Megyei és városi telefon: 129-ik szám.

A m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusitó helye.

ALAPITTATOTT 1875. ÉVBEN.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Válasszon a fenti

szerencseszámokból!

1,000.000 K. nyerni

most van alkalom!

Huzás

szept. 24-től október 21-ig.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Szinigazgató és szinésznő pöre.** Ismeretes dolog, hogy *Horváth* Paula vigjátéki szubrette szinésznő tavaly szeptember végén, közvetlenül a szegedi idény küszöbén, elhagyta *Janovics* Jenő dr. szegedi szintársulatát és a Magyar Szinház kötelékébe lépett. Az igazgató a szinészegyesületnél fegyelmi panaszt emelt a szerződésszegő szinésznő ellen, de ezen kivül kártéritési pört is inditott ellene a szegedi kir. törvényszék előtt 3600 korona kötbér és 337 korona előleg visszafizetese iránt. A szinészegyesület fegyelmileg már régebben elitélte a szerződésszegő szinésznőt, mig a szegedi polgári törvényszék ma hozta meg ellene marasztaló itéletét, kötelezvén őt arra, hogy 3937 korona 65 fillér tőkét, ennek kamatait és 200 korona perköltséget fizessen meg a felperes szinigazgatónak.

§ **A főnök és alkalmazott.** Kereskedőinket és iparosainkat érdekelni fogja az a határozat, melyet a bécsi biróság egy kereskedősegéd fölmondásnélküli elbocsátásának kérdésében hozott. Az osztrák ipartörvény szerint a főnök segédjét elbocsájthatja, ha a segéd undoritó betegségbe esik. Egy bécsi kereskedő fölmondás nélkül elbocsátotta segédjét, mert tüdővészbe esett. A biróság kinyilvánitotta, hogy a tüdővész nem undoritó betegség és a főnököt fizetésre kötelezte.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósitása. —

Budapest, szeptember 12

Délutáni zárlat. Buzakinálat jó, vételkedv javult. Szilárd irányzat mellett 70,000 métermázsa került forgalomba, 2 1/2—5 fillérrel drágább árakon. Egyéb gabonanemek kedvezők. Időjárás hüvös.

Heti behozatal 393,000 métermázsa.

Kelitőzsde. Berlin 1/4 olcsobb, Páris 10 magasabb.

Zárlat 12 órakor:

Buza októberre	7.53— 7.54
Buza 1904. áprilisra	7.74— 7.75
Rozs októberre	6.25— 6.26
Rozs 1904. áprilisra	6.51— 6.52
Zab októberre	5.48— 5.48
Zab 1904. áprilisra	5.75— 5.76
Tengeri szeptemberre	6.23— 6.24
Tengeri 1904. májusra	5.48— 5.49
Repce szeptemberre	—.——.—

Zárlat 5 órakor:

Buza októberre	7.53— 7.54
Buza 1904. áprilisra	7.75— 7.76
Rozs októberre	6.22— 6.23
Rozs 1904. áprilisra	6.51— 6.52
Zab októberre	5.48— 5.49
Zab 1904. áprilisra	5.75— 5.76
Tengeri szeptemberre	6.22— 6.23
Tengeri 1904. májusra	5.49— 5.50
Repce szeptemberre	—.——.—

Szeszüzlet.

— Szeptember 12. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomitott szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.

Szárritott moslék 12·80—13·— korona mmázsánként.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Mindazon mükedvelő-fotografusokat, kik a lapunkban közölt felhivásnak engedve, az *Aradi Közlöny 1904. évi Nagy Képes Naptára* részére fölvételeket eszközöltek, kérjük, hogy a fölvételeket *legkésőbb e hó végéig szerkesztőségünkbe juttassák.*

B. Gy. Arad. Elolvassuk és alkalmilag közölni fogjuk. Máskor kéziratait szivéskedjék valami emberrel beküldeni, vagy ha már postára teszi, kellőleg bélyegezze felül, mert ma büntetést fizettünk érte.

Akinek pénzre, háztartásra, segédre, ispánra, gazdatisztre, kulcsárra, takaritónőre, kertészre, gazdasszonyra, mindenesre, szakácsnőre, szobalányra, házmesterre, nevelőre, nevelőnőre van szüksége

Aki üzletet, butort, bort, gyümölcsöt, gabonát, házat, telket, birtokot, kocsit, lovat, egyenruhát eladni vagy venni kiván

Aki férjhez menni v. nősülni óhajt, tanórákat, lakást, állást, ellátást keres vagy ad, gyermeket örökbe fogadni vagy adni szeretne, tanulót felvenni kiván

az **Aradi Közlöny** kishirdetési rovatát használja, az biztosan eredményre vezet!

KERPEL IZSÓ

könyv-, zenemü és papirkereskedése, Aradon, Andrássy-tér 20. sz. (Fischer Eliz-p.)

Az izraelita ünnepekre való

makzórok

és

imakönyvek

a legnagyobb választékban kaphatók.

A tanuló

ifjuság

szives figyelmébe!

Kiváló minőségü iskolai **taneszközök,** u. m. **füzetek, léniák, körzők, rajztömbök,** a legjobb **gyártmányu radirgummi-fajok, ceruzák, tuss festékek, ecsetek,** valódi **fiumei** és **péterfalvi rajzpapir** stb. minden pontosan a tanintézetek előirása szerint.

Magyar készitmények.

Mindenből csak legjobb gyártmányok!

Használt

iskolakönyvek

óriási mennyiségben, kitünő állapotban kaphatók!

Egyben ajánlom **60,000 kötetes**

kölcsönkönyvtáramat

melyben minden ujdonság kapható, továbbá

30,000 kötetes

zenemü-kölcsöntáramat,

melyben szintén az összes ujdonságok megjelenésük után azonnal kivehetők.

Kiváló tisztelettel

KERPEL IZSÓ

könyv-, zenemü- és papirkereskedése, könyv- és zenemü kölcsöntára.

Telefon 385. sz.

NAPIREND.

Szeptember 13. Vasárnap. Róm kath. naptár: Mária nevenapja — Protestáns naptár: Mária nevenapja. — Görög-keleti naptár (augusztus 31.): Boldogasszony öve — A nap kél 5 óra 19 perckor, nyugszik 5 óra 59 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hetfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11½—12½ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1½—2½ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Kreklye-muzeum helyisége mellett üléstorem.

Időjóslás. A központi meteorologiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Nyugaton, északon, sok helyütt csapadék, hűvös.

Szeptember 13. Az országos vöröskereszt-egylet soborsini fiókjának tombolajátékkal egybekötött ünnepélye (Uradalmi diszkert,) táncmulatsága (Nagyvendéglő.) — Az arad hegyvidéki turista-egyesület kirándulása Mária-Radnára. — Az aradi tornaegyesület háziversenye délután 4 órakor (Lyceum előtti játszótér.)

Szeptember 14. A szinügyi-bizottság ülése délelőtt 11 órakor.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1903. évi május hó 1-től. —

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		**Budapest felől érkezik:**	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Gyorsvonat délután	4.21	Személyvonat d. u.	3.52
Személysz. tv. d. u.	4.45	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szmv. Szolnokról este	9.—
Erdély felé:		**Erdély felől:**	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Gyorsvonat reggel	8.08
Soborsinig délután	2.04	Személyvonat d. e.	10.50
Személyvonat d. u.	4.07	Radnáról délután	2.36
Radnára délután	6.35	Gyorsvonat délután	4.06
Gyorsvonat este	7.18	Radnáról vas. és ün. e.	8.13
		Személyvonat este	9.05
Temesvár felé:		**Temesvár felől:**	
Személyvonat reggel	6.15	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.59
Szeged felé:		**Szeged felől:**	
Személyvonat reggel	5.—	Személyvonat reggel	8.35
Vegyesvonat reggel	7.10	Vegyesvonat este	7.06
Személyvonat d. u.	4.11	Személyvonat este	10.33
Brád felé:		**Brád felől:**	
Személyvonat reggel	6.25	Surahonczról szm. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Surahonczig szm. du.	4.30	Személyvonat este	6.56
		Pankotáról sztv. este	9.20

Motormenetek

Arad—Szabadságtér és Battonya között.

Battonya felé reggel	8.—	Battonya felől reggel	6.02
Battonya felé d. u.	12.26	Battonya felől d. u.	12.04
Battonya felé este	7.11	Battonya felől d. u.	4.05

Arad p. u. Kisjenő-Erdőhegy és Pankota között.

Kisjenő felé délelőtt	11.25	Pankota felől reggel	5.48
Pankota felé este	7.20	Kisjenő felől délután	2.51

CSARNOK.

Fa, aminek lelke van.

Irta: **Szinéri György.** [3]

(Folytatás.)

Napok teltek el. A mindkét félről való rokonság hosszas tanácskozása és könyörgése végre is kitudta vinni, hogy a meghasonlott jegyespár találkozzék, hogy az elszakadt szive ket összeragasszák. Mátyás igazán szerette Ceciliát, Cecila, a tanult, olvasott, rátartós leány őszinte vonzalomból nyujtotta kezét a fiatal embernek, akit ismeretei, müveltsége, csinossága miatt méltán helyezett fölébe azoknak az apró hivatalnokoknak, akiknek előmenetele a városatyák tülekedéseinek eshetőségeitől függött s akikről Turmalin apó, a gazdag pék a legtöbbször philiszteri gőggel, mint éhenkórászokról beszélt.

Mátyás mester őszinte szivvel fáradozott is rajta, hogy a hütlenség, avagy a titkos és kalandos szerelem gyanujából kikászolódjék. A mennyasszonya látszólag közönyösen hallgatta mentegetődzéseit.

— Tehát nem ismeri?

— Nem, istenemre . . .

— Nos, megmondom én, kicsoda.

— Megköszönöm.

— Dani Teodora müvésznő. Nopersze, hegedü-müvésznő. Itt volt a dengelegi uraságnál, akikkel valamiképp ismerős. És most indul, hogy a világot ebben a hangverseny évadban meghóditsa. Már magát meghóditotta. Vagy csak megerősitette a hübéresét a régi jogaiban.

Mátyás mester közel volt hozzá, hogy elkáromkodja magát. De volt még is elég esze és elég ereje, hogy inkább mosolyogjon. Majd elkomolyodva, lassu és ünnepélyes hangon igy szólt:

— Kedves Cecil, hogyha minden áron szakitani óhajt, mért nem mondja meg azt nyiltan és ilyen boszantó gyanusitások nélkül? . . . Az ember igazán nem tudja, nevessen-e, avagy boszankodjék . . .

Cecil nem felelt, de nem is tudott volna, arcvonásainak görcsös rándulásai mutatták, hogy hiusága óriási fájdalommal küzd a féltékenység démonától kinoztatva.

A hiuság győzött. Elfojtotta fölindulását.

— Hát tudja, a felesége leszek, azaz, hiszek magának, ha vissza veszi attól asszonytól a hegedüt . . .

— No de . . . már engedje meg, ezt nem értem . . . Először is, azt a hangszert is — mint a többit, azért készitettem, hogy eladjam . . .

— Neki készitette . . .

— Annak, aki az árát megadja. Aztán ezer forint nem gyerekjáték, hátha kétezerért se adja vissza? . . .

— Akkor többet ér és akkor maga volt az, aki ajándékozott ezer forintot . . .

— Ordögöt ajándékoztam . . . És ha visszaadja, akkor nem előbb hihető e az, hogy az a nő képes érettem valamire, érettem? . . . Mert maga nem tudja, hogy micsoda kincs egy müvésznek az ő hangszere. Az nem zongora, nem gép . . . A hegedü fa, aminek lelke van. Az nagy dolog . . . Maga szinte nem is tudja, hogy mit kiván. Férj és feleség: az semmi . . . De a müvész és az ő hegedüje: igazán két test és egy lélek. A müvész kiismeri annak a lelketlen anyagnak minden titkát . . . Annak rezgése: a lelkek mélyén szunnyadó titkok szava; a napsugár, a szinek nyelve, a legszebb költemény durva dörömbölés, ugatás ahhoz képest.

— Nos, annál inkább akarom, hogy visszaadja! — kiáltá a leány kitörő szenvedélyes heggel . . . És a másik szobába ment, annak jéléül, hogy ebben a dologban az utolsó szót kimondotta.

Mátyás mester komoran csüggesztéle fejét. Az, hogy mérlegeljen, vajjon érdemes-e gyötörtetni magát, hogy ne nősszen-e, — ha már mindenképpen házasodni akar — más asszony után hiszen kaphatott volna ő, — jól tudja — másik derék leányt is, tán szebbet, tán gazdagabbat is — ez mind eszébe sem jutott. Mert szerette azt a leányt a komoly, tisztességes férfiak határozottságával.

Hiába, no, itt nincs már mit tenni, mint utánna menni annak a hegedünek és haza hozni. Ossze számolta szerszámait, átadta egy meghitt emberének és azzal neki: Közép-Európának!

(Folytatása következik.)

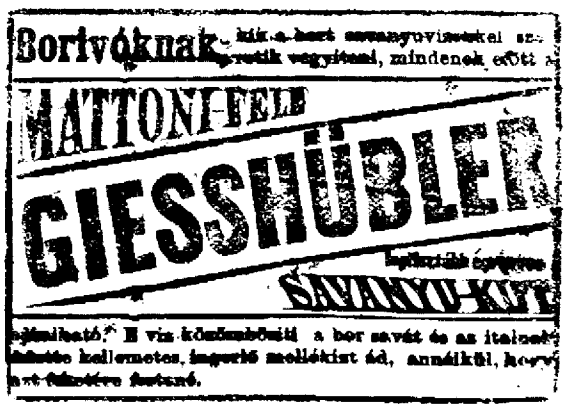

2680

NYILTTÉR.*

Izraelita ünnepekre

Machszor 3, 4, 9 és 12 kötetes

MYRJAM

(Dr. Kiss Arnold.)

Imádságok

(Dr. Löw Imanuel)

Jutányos árakban igen szép kivitelekben.

Révész Nándor

1989 **könyvkereskedésében**

Uj Minorita-palota Arad. Andrássy-tér.

(Deutsch Testvérek központi áruháza mellett.)

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE

HELYESZKOZLO ROVATA

A kör helyeszközlő-osztályának helyisége

SZABADSÁG-TÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:

Délelőtt 11—1 óráig, este 9—10 óráig, vasárnap és ünnepnap d. u. 4—5 óráig. — Tagok ugy a vidékről, mint helybeliek, naponta fölvétetnek.

Az állásközvetités teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben részesülnek. Levélbeli felvilágositást csak **válaszbélyeg** küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Keresünk:

Helybeli férfi-divat és játék-áru-üzlet részére ügyes fiatal segédet.

Helybeli kisebb füszerkereskedés részére fiatal segédet.

Erdélybe, elsőrendü vaskereskedés részére szakképzett segédet, ki a német nyelvet szóban és irásban birja, jó fizetési feltételekkel.

Több vidéki rőfös- és vegyesáru-üzlet részére a román nyelvben jártas és vidéken már müködött segédeket.

Vidéki rőfös-áru-üzlet részére ügyes segédet, német és román nyelv ösmerete kivántatik.

Vidéki füszer-áru-nagykereskedés részére intelligens szakképzett segédet, ki az irodai teendőket is végezni képes.

Vidéki bőrkereskedés részére ügyes fiatal segédet.

Helybeli elsőrendü könyv- és papirkereskedés részére, intelligens szakképzett ügyes segédet, jó fizetési feltételekkel.

Ajánlunk:

Az irodai munkálatokban teljesen jártas **női alkalmazottakat**, a kik esetleg elárusitásra is vállalkoznak.

Az egyszerü **könyvvezetésben** és a **levelezésben** teljesen jártas, szépirásu **könyvelőnőt**, aki ily minőségben helybeli nagykereskedésben alkalmazva volt.

Kereskedelmi akadémiai érettségit tett, kalligrafikus irásu, a magyar- és német nyelvben, továbbá a magyar gyorsirásban jártas fiatal embert, **irodai gyakornokul.**

Sok évi gyakorlattal biró **norimbergi, rövidáru és diszmü** áru szakban teljes jártassággal biró **idősebb** segédet.

Elsőrendü nagykereskedő cégnél sok évi gyakorlattal biró könyvelőt, naponta 1—2 órai irodai foglalkozásra.

Vasáru szakban teljesen jártas, intelligens fiatal embert.

A **füszer- és vegyesáru szakban** minden igényeknek megfelelő segédeket.

A női divat és rövidáru szakban jártassággal biró fiatal ügyes segédet.

A férfi és női cenfektio szakban kellő jártassággal biró ügyes segédet.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE

HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA.

Klein Sándor, titkár. **Keppich Zsigmond,** igazgató.

Első aradi egyedüli szakszerü mosó és tisztitó müintézete, összes házi ruháknak mosását, legolcsóbb egységi árak és kezesség mellett elvállalok.

Bettelheim K.

Telefon 184. ARAD. Telefon 184.

Aulich Lajos-utcza 2. sz.

A legdiszesebb különlegességek, piperék, uj kelengyék, mosható férfi és női ruhák, függönyök legszebben és olcsón tisztittatnak.

SIMALYA KÁROLY
Arad és vidéke polgári temetésrendező vállalata.
Arad, Andrássytér 20. Telefon: 515.

Kalmár Gábor és neje szül. **wratalichi Votisky Janka**, saját, valamint az alólirottak és kiterjedt rokonságuk nevében is mélyen megtört szivvel jelentik a szeretett jó gyermek, unoka, unokatestvér, rokon és barátnő

KALMÁR LENKE,

III. osztályu elemi iskolai tanulónak,

1903. évi szeptember hó 12-én, hajnali 4 órakor, életének 10 ik tavaszán, hosszas szenvedés után történt csendes elhunyt t.

A boldogultnak földi maradványai szeptember hó 13-án, d. u. 4 órakor fognak Választó-utca 44. számu gyászházból örök nyugalomra helyeztetni.

Arad, 1903. szept-mber 12.

Az ártatlanság angyala őrködjék sirja felett!

Özv. wratalichi Votisky Jánosné szül. Schmiedt Borbála, nagyanyja.

porembai lovag Witwicky Károly és neje szül. wratalichi Votisky Etelka.
wratalichi Votisky Károly és neje szül. Jeszenszky Elizabella,
özv. Tuma Ferencné szül. wratalichi Votisky Apollónia,
Tuma Pál.
Schmiedt Ignác,
Dr. wratalichi Votisky Elemér,
Dr. wratalichi Votisky Antal,
wratalichi Votisky Camilla,
wratalichi Votisky Irén,
ifj. wratalichi Votisky Elemér,
Dr. wratalichi Votisky Géza,
wratalichi Votisky Zoltán,
wratalichi Votisky Árpád,
wratalichi Votisky Alice,
Schmiedt Vilma,

nagybátyjai és nagynénjei.

porembai Witwicky Irma, unokatestvérkéje.

Ajánlunk ipar és háztartási célokra
rostált darabos III
bükk faszenet
100 kiló 4 korona 40 fillér;
bérmentve, házhoz szállitva,
kétszer mosott, valódi porosz
kovács-kőszenet,
100 kiló 4 korona 40 fillér;
elsőrendü szagtalan
fütő kőszenet
100 kiló 3 korona 40 fillér;
ugyszinte darabos
légszesz pirszenet (koks,)
100 kiló 4 korona 20 fillér.
Megrendelések pontos eszközlése és hazaszállitása végett félnapi időt kérünk.
KNEFFEL KÁROLY és FIA
vaskereskedése Aradon.
Telefon szám 139.

PÖSTYÉN:
Vénes iszapfürdők. Budapesttől 4 órá
Köszvény-, csuz-, ischias-, exsudatok-ra
orvosilag első helyen ajánlva.
Fesnek prospektust kérni. Fürdőigazgatóság.
Iszap-fölerakat házi kúrákhoz Aradon:
Földes Kelemen gyógyszertárában, Deák Ferenc-utca 11—12.

Kolárits Nándor, Temesvár.
Első és legnagyobb délmagyarországi
EGYENRUHÁZATI-INTÉZET.
Ajánlja a legjobb és legolcsóbb 1842
egyéves önkénytesi felszereléseket.
Árjegyzékek és szövetminták bérmentve.

GERMANDRÉE Porhanyós állapotban és tabletttákban
Francia szabadalom. A szépség titka, ideális illattal feltétlenül tartós, egészséges és diszkrét. A Germandrée az arcbőrnek egészséges és üde szint ad.
1900. évi Párisi Világkiállítás: **ARANYEREM.**
MIGNOT BOUCHER. 19, Rue Vivienne, PARIS.
1230 **Vigyázat a beváásárlásnál.**

800.000

koronát

meghalad az az összeg, mit Arad évente idegen készitésü czipőért osztráknak, csehnek, morvának elfizet

és mit kap

? azért a ?

pénzért?

Tessék megnézni.

Ilyen lesz, ha egyszer megázott, a bolti czipő, más szóval a bécsi rongy.

És a magyar czipész tengődik, munka nélkül. Eszmélj magyar társadalom! Ha czipőt vásárolsz, gondolj magyar véreidre, kiknek, mert nincs munkájuk, nincs kenyerök sem.

Ha czipő kell, rendeljen magyar iparosnál!

A magyar czipésznél ilyen czipőt kaphat!

1501

Ha pedig kész czipőt szokott vásárolni, vásároljon az

ARADI CZIPESZEK TERMELŐ SZOVETKEZETENEL,

Andrássytér 22. (Hajós gyógyszertár mellett.)

Fiók-üzlet: Boros Bém-tér (Dengl-ház.)

Ingusz I. és fia
tankönyv kiadványai.

Telefon 517.

Minden más kiadónál megjelent tankönyv raktáron van.

Csik János 16 fali olvasó tábla.
„ „ Abc. ára kötve 50 fillér, 2 ik kiadás.
„ „ olvasókönyv a népiskolák II. o. számára, ára 60 fill.
„ „ olvasókönyv a népiskolák III. o. számára, ára 60 fill.
„ „ olvasókönyv Aradmegye földrajzával, ára 80 fill.
„ „ olvasókönyv Aradmegye földrajzával, IV. oszt. számára sajtó alatt.
„ „ **Aradmegye földrajza**, külön lenyomat a Csik-féle min. engedélyezett népisk. olvasóból. Két térkép és számos illusztrációval ellátva, ára keménykötésben 50 fill.

Értesitő könyvecske.
Kiadva az aradi tanitótestületek segélyalapja megbizásából, célszerü ujitásokkal. Ára kötve 12 fillér.

Aradmegye kézi térképe, készült Aradon Réthy L. és fia jóhirü lithografiai müintézetében, 6 szinben vastag velin papiron, ára 20 fill.

Aradmegye térképvázlata, a térképrajzoltatás előfogalma, ára jó rajzpapiron 06 fill.

Lejtényi Sándor-féle térképvázlatok, IV. kiadás. Magyarország hegy és vizrajzi és politikai vázlata, ára laponként 12 fillér. — Európa, Ázsia, Afrika, Észak- és Dél-Amerika, Ausztrália és Osztr. Magy. Monarchia térképvázlatai, ára laponként 06 fillér.

Gyüjteményes kiadás védőboritékban 1 kor. 30 fill.

Lejtényi-féle Herbarium, 3. kiadás, ára 1 kor. 50 fill.

Lejtényi-féle Herbarium román nyelven, ára 1 kor. 50 fill.

Dr. Hunyady József, a magyar helyesirás rendszere, az uj miniszteri utasitás szerint, II. kiadás, ára 40 fill.

Sófalvy-Pataky Kis Phonomimikai

a b c

az olvasástanitás kezdete, ára kötve 24 fill. Ezen könyvecske főleg oly iskoláknak készült, a hol egy vagy más okból más abc-t kénytelen a tanitó használni. **Vezérkönyv hozzá díjtalan.**

Kovács Kázmér Szavalókönyv iskolai ünnepélyekre, kiegészitette és átdolgozta Maurer Mihály aradi tanitó, ára 50 fill.

Kovács Kázmér 101 örökszép magyar népdal (szöveg), ára 40 fill.

Záray Odön földrajz a népiskolák IV. oszt. számára, 13. kiadás, második, a legujabb népszámlálás adatai szerint átdolgozott lenyomat, ára kötve 60 fill.

Kun-Fülöp Csath, Gazdasági ismétlő iskolai olvasókönyv. Ez az egyetlen könyv, mely az ez évben megjelent ezen iskoláknak szóló tanterv szerint átdolgozott kiadásban jelent meg, 3. kiadás 25—40 ik ezer, ára kötve 1 korona. Készült az Aradi nyomda részvénytársaság nyomdájában.

Kérem az igen tisztelt tantestületeket ezen tankönyveinket iskolákba bevezetni. Kiadványjegyzékünkket bármikor szolgálunk.

Arad, 1903. augusztus hó.

Kitünő tisztelettel

Ingusz I. és fia,

1424 könyvkereskedése.

Szöllőtermelők

figyelmébe ajánlunk

szöllőcsomagoló-papirt,

kosárvarró-zsineget és **kosárcimkét** a legjutányosabb árak mellett.

Roth testvérek

ARAD.

lehetővé teszik, hogy a szobák a mázolás alatt is használtassanak, mivel a **kellemetlen szag** és a lassu, ragadós száradás, mely az olajfestéknek és az olajlakknak sajátja, **elkerültetik.** Emelett a használata olyan egyszerű, hogy kiki maga végezheti a mázolást. A palló nedves tárgygyal feltörülhető, annélkül, hogy elvesztené fényét. Meg kell különböztetni:

szinezett szobapalló-fénymázt,

sárgásbarnát és **mahagonibarnát,** mely akár csak az olajfesték födi be a pallót s egyuttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy uj pallóra. **Teljesen befödi minden foltot, korábbi mázolást** stb; van azután

tiszta fénymáz (szinezetlen)

uj pallókra és parketre, mely csupán fényt ad. Különösen parketre s olajfestékkel már bemázolt egészen uj pallókra való. Csak fényt ad, emiélfogva nem födi el a famustrát.

Postacsomag, körülbelül 35 négyszögméter, (két középnagyságu szobára való) 5 frt 90 kr., vagy 9½ márka.

A közvetlen megrendelések minden városban, ahol raktárak vannak, ide küldendők. Mintamázolások és prospektusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevásárlásnál tessék jól vigyázni a czégre s a gyári jegyre, mivel ezt a több mint **1850. éve létező gyártmányt** sokfelé **utánozzák** és hamisitják, s sokkal rosszabb, s gyakran a czélnak meg nem felelő minőségben hozzák forgalomba.

Christoph Ferencz, 1198

a valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója,

Prága, K. **Berlin.**

Főraktár Aradon: **Steinitzer N.-nél.**

BERGER-féle

gyógy-, egészségi-szappanok

G. Hell & Comp. gyárából Troppau-ban. Aranyérem Párisban 1900.

Berger-féle 40 szá. kátrányszappan,
Berger-féle kénes kátrányszappan } bőrkiütések és bőrbajok ellen.
Berger-féle glycerin kátrányszappan,
Berger-féle panama kátrányszappan } a bőr minden tisztátlansága ellen mint mosó- és fürdőszappan.

Igen kedvelteik a következő szappanok: **Benzoeszappan, borszeszszappan, carbolszappan, naphtolkén** oly egyéneknek a kiknek a kátrányszag kellemetlen, bőrbetegségeknél, **kénszappan, kénfej- és kén-homoksszappan, szeplőszappan, petroleumolszappan** vörös arc és viszketés ellen. **Tanninszappan,** Berger-féle **fogpaszta** tubusokban, 1. számu rendes fogak, 2. számu **dohányzóknak,** kitűnő ingtisztitó szerek.

Az összes Berger-féle szappanok G. Hell & Comp. gyárából, 30 év óta bevezetve, valódiságuk jelére szóló védjegyet és a cégjegyzés aláirást G. Hell & Comp. vörös nyomással a dobozon viselik.

Magyarországi főraktár: Török József gyógyszertára Budapest, Király-utca. Kiosinyben Ma gyarország összes gyógyszertáraiban

Raktár Aradon: Gutori, Földes Kelemen és **Roxanyay Mátyás** gyógyszerész uraknál, és kapható az összes hazai gyógyszertárakban. 811

Ügyes ügynökök,

kik egész Ausztria és Magyarországot beutazzák, egy elsőrendü társulat által

magas jutalék és költség hozzájárulás mellett

felvétetnek

egy tömeges czikk (Massenartickel) **eladására.**

Ajánlatok Budapest, Főposta 21. számu postafiókba kéretnek. 2662

Férfiak ingyen kapnak

olyan uj találmányu orvosságot, mely az elveszitett erőt ujra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte irnak. Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezreket, a kik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifilisben, valamint elveszitett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a háziorvossággal a baj otthon gyógyitható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyöngülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyithatják magukat. Ez a gyógyszer közvetetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménynyel gyógyitja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt irhat a Staet Medical Istitutnak az alant jelzett czimre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelés czéljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen kigyógyithatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivételt nem tesz. Mindenk irhat érette bárhonnan magyarul, mire titoktartás mellett postafordultáva egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet igy kell czimezni: State Medical Institute 49. Elektron Building, Fort Wayne. Ind Amerika. A levelek mindig bérmentesitendők. 1437

Arad legnagyobb

óra és ékszerraktára.

Iskolás deákok részére pontosan járó **órák 5 koronától kezdve** kaphatók

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerésznél

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Tört arany, ezüst és zálogczédulák 1897

a legmagasabb árban megvétetik vagy becseréltetik.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Különleges gyártmányaink és Import-raktárunk.

Caravan-Thea és legfinomabb chinai.
Lengyel és ***franczia Likőrök.***
Bor-szesz 97% (Filtrált szesz.)
Anis és keménymag-szesz.
Facon-rum 50%—90%. 2578
Valódi Jamaica-rumot

ajánlják

Kapelusz Testvérek

Bródy-Pályaudvar (Galiczia, orosz határ.)

Alapittatott 1840.

ROSENBLÜH II. és TÁRSA

ARAD.

Férfi és női harisnyák egyetlen ösmert jó minőség Kizárólagos raktárunk.

Fekete, szürke, barna fegyházrisnyák kötött gyermek harisnyák ösmert olcsó árakon

Őszi divatkelmék nagy választékban megérkeztek.

Leányok és fiuk részére fehérnemük legolcsóbb árakban.

Vászon, chiffon, asztalnemüek eredeti gyári áron.

Nagy szőnyeg raktár, paplanok és matraczok.

ROSENBLÜH II. és TÁRSA

ARAD.

1496

Női divat és kelengye áruház.

500 forintot fizetek annak, aki **Bartilla** fogvizének használata mellett, üvegje **35 kr.** valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzlik. (Csomagolásért külön 10 kr.) ***Bartilla A. Sröskösel,*** (E. Winkler) ***Wien,*** 19/1 Sommer-gasse 1. Kapható **Aradon: Ring Lajos** Asztalos Sándor-utcza 1. sz. **G. Földes Kelemen,** Deák Ferencz-utcza 11. sz. gyógyszertárakban. — Kérjük mindenütt határozottan ***Bartilla-féle*** fogvizet. Hamisitványok feljelentői **161** díjaztatnak. 129

Aki a fehérre mosott és fényesre vasalt

fehérnemünek kedvelője,

az adja fehérneműit

Morvai Károly

Weitzer János- (volt Templom) utcza 17. szám alatt levő

mosó és vasaló intézetébe

tisztittatni. 1514

Soványság.

Szép testidomokat kaphatni a világhirü erőportól, amely a **párisi 1900. évi és hamburgi 1901. évi kiállításokon aranyéremmel lett kitüntetve.** 6—8 hét alatt 30 font kövéredés egész bizonyos. Orvosi előirás. ***Reálisan szolid — nem szélhámosság, számtalan köszönő irat.*** Ára dobozonkint használati utasitással, együtt bérmentesen küldve 2 kor. 50 fillér. Az összeget legajánlatosabb előre utalványon küldeni. ***D. Franz, Steiner & Co. hygienikus intézetének Berlin 59. Königrätzerstrasse 78. Ausztria-Magyarországban kapható Török József gyógyszertárában Budapest.*** 1511

2588

Arany eremmel kitüntetve a párisi világkiállitáson 1900-ban és arany érem Bécsből 1902-ben.

Mindenütt kapható.

Doboza á **10, 16** és **30** fillér.

Jószáshelyen

kapható egy waggon

dió- és cseresnyefa palló és deszka

esetleg bútorra felcserélendő.

Bővebbet

Karácsonyi János,

körjegyző. 1949

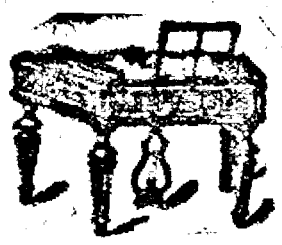

Párteljuk a hazai ipart!

Szép és jó munkáért Páris, London, Stockholm és Budapesten kitüntetve

Varju Béla

cs. és kir. szab. műhangszer-ipar telepe

Budapest. VIII., József-körut 20. sz.

A székes-főváros valamint több zenekar és tüzoltótestület szállitója.

Saját készitményü hangszerek, u. m.:

	frtól	frtig		frtól	frtig
Iskola-hegedük	5	15	Trombiták	4	70
Kijátszott régi hegedük	20	1000	Harmonikák	3	80
Fuvolák	3	80	Aristonok	14	35

Istóna 6 kötalappal 12, valamint mindennemü **pengető vonó és fuvó-hangszerekben.**

Czimbalmok,

45 forinttól 300 forintig, hat évi jótállás mellett.

Bárminemü hangszerek javitása.

Olcsó árak. Pontos munka. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 82

Arad legrégibb kerékpár és varrógép javitó műhelye és raktára, Szabadság-tér 7. sz.

Hammer Vilmos

villany-műszerész.

Telefon szám 96.

Elsőrendü drezdai kerékpárok.

Raktáron

Singer karikahajós varrógépek

műhimzésre, továbbá

zajtalan járásu Singer varrógépek 32 frtért öt évi jótállás mellett.

Villanycsengő

és 1891

telefon-berendezést,

szakszerüen és jótállás mellett vállalok. — Nagy raktár kerékpár és varrógép alkatrészekben.

Hamisitványok miatt tessék a SCHAFFER RÓZA névre ügyelni.

Valódi csak ezzel a bejegyzett védjegygyel.

A törvény védi.

A szépség gazdagság.

A szépség hatalom.

Ezt a legnagyobb kincset eddig egyes-egyedül **Schaffer Róza asszony szerb királyi udvari és kamara szállitó Wien, I. Kohlmarkt 6. sz.** által föltalált és saját maga által használt szépitószerekkel lehetett megszerezni.

Poudre ravissante császár és királyi szabad., minden hölgynek, ki már egyszer használta, nélkülözhetetlen, a bőrt tisztra fehérré teszi, gyönyörü zománcza alatt eltünik minden bőrhiba, még himlőhelyek és anyajegyek is, megsimitja a ránczokat, a kitágult porzóka, összehuzza és minden női arczot vakitó fehérré, üdévé és áttetszővé változtatja. Az egyedüli puder, melynek használata utáu mosakodni lehet a nélkül, hogy a szenzácziós hatás eltünnék ***Egy doboz ára 5 korona és 3 korona.***

Créme ravissante megifjult évtizedekre, minden hölgy használja ezt este. ***Egy tégely ára 3 korona.***

Eau ravissante a bőr ernyedését megakadályozza, erősiti azt és a legjobb, biztosan ható toilette disz. ***Egy üveg ára 5 korona. Poudre, Créme és Eau ravissante*** a párisi és londoni kiállitásokon ***nagy arany éremmel lett kitüntetve.***

Szereim csodás hatásáért teljes jótállást vállalok. Számos hála- és elismerőlevél a legfelsőbb társadalmi osztályokból megtekinthetők. Minden hölgynek ajánlva. ***Csász. és kir. szabadalmazott homlokkötő*** ránczn élküli, márványfehér homlok elérésére, ***darabonkint 3 korona.***

Állkötő az elcsufitó duplaáll megakadályozására. Ára 4 korona. 1314

A kitünő szépségszappan SAVON RAVISSANTE drbja 1 kor. 60 fill. és 2 kor. 40 fill.

Rhodopsisem minden sápadt arcznak állandó rózsás szint kölcsönöz. — Ára 3 korona. SCHAFFER RÓZA asszony ***KONOR***-jával minden megőszült hajnak visszavarázsolja az ifjui szint, a legpompásabb szőke, a legfényesebb gesztenyebarna, a legbársonyszerübb fekete szint, semmilyen mosakodás sem képes az elért nuanczot megszüntetni. Egyszeri használat ***6 hónapra elegendő. Kis doboz ára 3 korona, nagy doboz 10 korona. Valódi csak arczképemmel.***

Minden készitményem cs. és kir. szabadalommal van ellátva.

Schaffer Róza, Wien, XIX/2. Hammerschmiedgasse No. 18.

Tessék kizárólag csak Schaffer Róza-féle ravissante-különlegességeket kérni.

Farkas Ferencz és Schmidt Miklós

vezetése alatt f. hó. 15-én

szabadalmazott amerikai kettős könyvviteli

tanfolyam

nyilik meg.

A tanfolyam körülbelül **hat hétre** terjed. Ezen időtartam alatt a **minden könyvviteli előismeret nélküli** hallgató is a könyvvezetés ismereteit elsajátitja olyannyira, hogy képesitve lesz **bármely nagyszabásu üzlet önálló vezetésére, évnyitó, záró mérlegek stb. elkészitésére,** valamint **uj üzletek** könyveinek berendezésére. A tanfolyamon nők is részt vehetnek.

Tanitási idő naponkint egy esti óra később meghatározandó időben és helyen. A tanfolyam hallgatói az **összes üzleti könyveket** gyönyörü kiállitásban **dijtalanul kapják. Tandij 35 korona.** Ebből 15 korona beiratáskor, 20 korona October 1 jén fizetendő. **Beiratás és közelebbi felvilágositás naponként d. e. 11—1 óráig és este 7—8-ig Farkas Ferencz lakásán Kápolna-utcza 28. földszint.** 1741

Hetessy István

polgári és egyenruha szabó

Aradon, Nagyváradi-ut 10. sz.

Ajánlja magát mindennemü **polgári és egyenruhák** elkészitésére a legujabb divat és előirás szerint, ugyszintén elvállal **javitásokat, átalakitást** és **felvasalásokat** a legjutányosabb árak mellett. 1458

Hosszas szaktapasztalásaim, melyet külföldön elsőrendü szabóüzletekbe szereztem, lehetségessé teszik, hogy t. megrendelőimet legszolidabban kiszolgálhassam.

Dick Ferencz Alajos

fényező és mázoló mester

Aradon, Boczkó-utcza 9. sz.

El-állal minden e szakmába vágó munkákat u. m.: **fürdőszoba és kádak-, vas- és fa bútorok-, vizikannák-, tálcza-, kályhavédő-, fakosarak**

aranyozás és márványozását,

függőlámpák bronzirozását, **majolika** festeszetet **fára** és **érczre** diszes kivitelben, **floderozások** minden szinben a **legsecessiosabb** kivitelben **jutányos árban** és pontosan teljesitetnek. 1475

Zrinyi-utcza 4|c. számu

házban

négy szoba

és mellékhelyiségekből álló

utczai lakás kiadó.

Bővebbet ugyanott. 1958

Egy

Aradhoz közel fekvő

15.000 lakossal biró élénk forgalmu városban egy

fakereskedés azonnal eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban. 1963

Eladó

a Battyhányi-utcza

29. szám alatti

ház.

Bővebb felvilágositást ad: **Telescu György,** Beles János kir. közjegyző irodájában. 1946

FAIX JAQUES zongora készitő

Arad, Batthyányi-utcza 35.

Készit

uj zongorákat

minden stilben és fanemben, ugyszintén javitásokat szigoruan, szakszerü kivitelben és a legjobb anyag hozzávételével. Hangolások tisztán és tartósan.

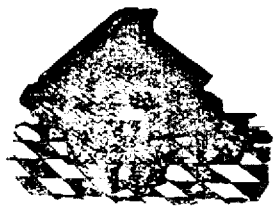

912

Dus raktár

kitünő uj és használt zongorákban.

Raktáron vannak Schiedmayer, Kaps külföldi, Bösendorfer, Dörr, Streicher, Hamburger, Rössler, Cramer, Mayer, Skop, Melkus, Proskomert, Luner ausztriai Faix és Tnék hazai gyártmányok.

Gyári árak. — Uj keresztburos zongorák 260 frtól 850 frtig.

PAGLIANO-SYRUP vértisztitó- és edző-szer

1838-ik év óta biztos sikerrel használatban.

Készitője: PAGLIANO GIROLAMO egyetemi tanár Florenz, „via Pandolfini" (Olaszország.)

Szétküldési főraktár: **Brachetti gyógyszertár Ala. (Dél-Tirol.)** 798

MINDEN HOLGYNEK

SZÜKSÉGES ARCZBORE MEGVÉDÉSÉRE A

FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitünő összeállitásu és most már az egész müvelt világban elterjedt készitmény **nem zsiros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszivódó vegykészitmény.** Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszu ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet **szeplőt májfoltot, bőratkát** (mitesser) és **minden arctisztátlanságot.** Massazshoz használva eltüntet redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készitmények valódiak, a melyek czimeres védjegyemmel vannak lezárva.

Hamisitványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona. 1569

Margit szappan 70 fillér. Margit pouder 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszertárakban és drogueriában.

Apáffalván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferencz, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Szokoly Sándor, Cs.-Apáczán: Boncsi Antal, Cs.-Palotán: Nagy Albert, Csermőn: Berkes Ármin, Eleken: ifj. Pekker István, Földeákon: Boros Károly, Glogováczon: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Gyorokon: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevermesen: Schlögl Pál, Kurtágotán: Fejes Lajos, Kurticson: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácsházán: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Jalmagyon: Hanzéros Ádám, Nagy-Zerindon: Vály Géza, Ó-Pécskán: Kokszin János, Pankotán: Posevitz Gusztáv, Pitvaroson: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Simándon: Csiky Lukács, Soborsinban: Károlyi Kálmán, Szemlakon: Hauszler Sándor, Tauczon: Kuntz János, és Uj-Aradon: Tornajgó Géza urak gyógyszertárában.

KINTZLER ZOLTAN

Chronometer művárás és ékszerész

Arad, Andrássy-tér 20. (Régi Arena.)

Kizárólag finom

óra és ékszer

kapható. 1537

Pontos és szolid kiszolgálás!

Ez a legfontosabb

nem kell elköltözés esetén, vagy más esetben feleslegessé váló **bútorokat potom áron eladni**, megveszem én azokat, ugyszintén

uraságoktól levetett ruhákat

a legeslegmagasabb áruan.

Kivánatra házhoz is megyek.

Roth A.

bútorvétel és eladás.

Árpád-tér 4. sz. (a zsidótemplommal szemben. 1471

Sanatorium és Vizgyógyintézet

Arad, Zrinyi-utcza 3. sz. Telefon 270.

Vezető-orvos: **Dr. HECHT**

Idegesség, ideges gyomor, bél-, fej-, szivbántalmakná **rheuma**, köszvény, szivelzsirosodás, **vérszegénység**, szívbillentyü, nő, tüdő és gégebajok, rossz testtartásnál.

Gyógyeszközök: Hidegvizgyógymód, villamfény-, mofr-, szénsavas-, villamos fürdők, massage, belégzések, villamozások, svéd gyógytorna. Napfürdő. Hasmassage. 1505

Bennlakóknak kényelmes szobák, jó ellátás.

Délmagyarországon egyetlen jogositott intézet, mely télen-nyáron nyitva van.

Őszi ujdonságaim megérkeztek!

Női ruhakelmék, blous és ruhaselymek. Vászon, chiffon és asztalnemüek.

„MENYASSZONYI KELENGYE" minden kivitelben.

Franczia f anel és barchet a legremekebb mintákban.

Kész blousokban különlegességek. 1867

Singer Sándor áruháza Arad, Andrássy-tér 20.

Telefon 529. **Legnagyobb raktár fegyházban kötött női, férfi és gyermek harisnyákban.** **Telefon 529.**

Kétezer hold erdőterület makkoltatásra kiadó.

Bővebbet: Deutsch Vilmos, Tauez. Telefonszám 4. 1959

Kávé és Tea

első kézből,

vagyis egyenesen a termelőtől, ennek következtében teljes jótállás valódi, hamisitatlan minőségért a

képzelhető legolcsóbb árak mellett.

Több mint 100.000 holdas jávaszigeti birtokunk a legrendszeresebb módon kezeltetik, kávéfajtáink igen zamatosak és kitünő minőségüek. Saját védjegyünk Jávaflor.

Kávé: 1854

Jávaflor legfinom.	4¾	kilo frt	6·65
„ finom	4¾	„ „	5·90
Jávabrasil keverék	4¾	„ „	5·45

Vám és bérmentve minden postaállomáshoz szállitva. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Turk és Társa

Jávaszigeti nagybirtokosok

saját termésü kávé és tea eladás,

Trieszt via dell' acquedotto 38.

BOR eladás.

Saját termés.

uj bor literje — — **28** kr.

ó bor literje — — **34** kr.

ménesi vörös bor literje **50** kr. 1981

Feichthaler Mártonnál

S. Halász-utcza 9.

Schicht-szappan

„szarvas" — vagy — „kules"

Jegygyel

legjobb, legkiadósabb s ennélfogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrészektől mentes.

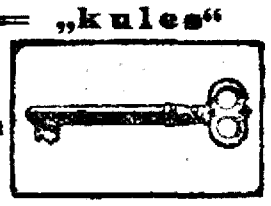

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht" névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Eberstark Fülöp

Arad.

Elvállal férfi- és női ruhákat tisztitásra és javitásra,

ugyszintén 1750

elfakult ruhák

vegyészileg tisztitva és uj szinben előállitva anélkül, hogy a szövetnek a legkisebb ártalmára vagy gyengitésére lenne, **méltányos áron.**

Lakás szept. 1 től: Lázár Vilmos-utcza. Brunhuber ház.

Wolster Izsó

uri szabó

Aradon, Csernovits Péter-utca 1. sz.

(szemben az iskolával.)

Elvállal, bármilynemü **uri öltönyök** mérték szerinti elkészitését a legjobb **divat** és pontos **szabás szerint** a legjutányosabb árak mellett.

Javitásokat és **átalakitásokat olcsón** eszközöl. 228

Dr. Traub József orvos gyomorpora

GASTRICIN

orvosilag megvizsgálva és kipróbálva.

Az emberek ezrei gyomor-, bél- és egyéb betegségek miatt szigoru koplalásra vannak szoritva, amely szinte el eseriti az életet. Traub József dr. **Gastricin** gyomorpora használatánál ezen kura igen rövid ideig szükséges. Betegek, kik bőségesen akarnak táplálkozni, hogy erejükben megmaradhassanak, a Gastricin használata által teljesen elérik azt. Gastricin szédülések, gyomorfájás, görcsök, rosszullét, főfájás ellen használ, hosszabb használat mellett pedig az idült gyomor- és bélbántalmakat is meggyógyitja. **Gastricin** nem hashajtó szer, a széklettelt mégis teljesen szabályozza. Bővebbet a Prospectus. Orvos urak részére ingyen próbák.

Aradon HAJÓS ÁRPÁD és Gutori FÖLDES KELEMEN gyógyszerészeknél, valamint a legtöbb gyógytárban kapható.

Főraktár: Salvátor gyógyszertár Pozsony.

Nagybani árusitás a drogueriákban.

Nagy doboz 3.— korona, kis doboz 2.— korona, bérmentve 20 fillérrel, ajánlva 45 fillérrel több. 2698

Egy jó régi háziszer,

mely **egyetlen családban** sem szabadna hiányozni, ez az általánosan ismert s mindig érvényesült

Hesz Ernest Eucalyptusa,

biztositott tiszta, 12 év óta egyenesen Ausztráliából behozott természetes növényzet. **Németországban** és **Ausztria-Magyarországban** törvényileg védve. 1 kor. 50 fillér olcsó ára egy eredeti üvegnek, mely igen soká tart, lehetővé teszi mindenkinek, hogy **visszanyerje egészségét** és **meggátolja a betegséget.**

Több mint 1500 köszönőirat

olyanemberektől érkeztek, kik

tagszaggatásban, hát-, mell-, nyakfájásban, zsába, légzési nehézség, nátha, fejfájás, a belső szervek megbetegedése, régi sebek, bőrbetegségekben stb. szenvedtek.

Senki se mulassza el azt a rendkivüli érdekes könyvet hozatni, melyben az Eucalyptus-készülékek pontosan vannak leirva és hogy kell annak sokoldalu, hatékony használatát fentnevezett betegségeknél alkalmazni. A szenvedők részére e könyvet **teljesen ingyen** küldöm és van e könyvben igen sok bizonyitvány teljesen meggyógyitottaktól.

Klingenthal i. Sa.

Ernest Hesz,

Eucalyptus-Importeur.

Kéretik a védjegyre különösen ügyelni.

Egyedüli elárusitó Aradon: **HAJOS ÁRPÁD** gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratóriuma, Andrássy-tér 22. szám, a megyeházzal szemben. 1393

2469—1903. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az uj aradi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhiré teszi, hogy Fixmer János uj-aradi lakos végrehajtatónak, Szávu Petru féregyházi lakós végrehajtást szenvedett 796 korona tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az uj-aradi kir. járásbiróság terület a lévő Féregyház község 329. sz. tjkvben A. I./284—285. hr. sz. 150. összeirási számu ház és kertre 922 koronában és a A. II. 886/b hr. 100 négyszögöl rét és 1139/b. hr. 1 hold rétre 277 koronában ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy fentebb megjelölt ingatlan **1903. évi október hó 15-ik napján d. e. 10 órakor** Féregyház községházánál megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

A többi árverési feltételek ezen kir. járásbiróság tlkvi hatóságnál és Féregyház községházánál tekinthetők meg.

Kelt Uj-Aradon, 1903. évi julius hó 15-dik napján. Az uj-aradi kir. járásbiróság mint tlkvi. hatóság. 1974

Horkay,

kir. aljárásbiró.

Stiászny József

kaptafa és sámfa készitő

Aradon, Andrássy-tér 4. sz. (Nádor szálloda-épület.)

Kitüntetve 1901. és 1902. évben.

Ajánlja magát mindennemü **kaptafa és sámfa** készitésére pontos kiszolgálás mellett. 14 év óta fenálló üzletem tanuskedik jó hirnevemről. Főtörekvésem: vevőimet a legjobb anyagból készült áruval jutányos árak mellett kiszolgálni. 281

Legjobb bevásárlási helye mindennemü

illatszerek, szappanok, fogkefék, fogporok, fogpasztak, szájvizek, hölgyporok, arczcremek, arczvizek, hajszeszek, szivacsoknak.

Szép fogak!

csakis

DENTOLIN

fog creme

használata által nyerhetők.

Egyszeri használat után mindenki megkedveli.

Egy tubus 50 fillér.

A legmegbizhatóbb minőségekben

mindennemü

ORVOS-SEBÉSZI

és

SZÜLÉSZETI

kötszerek.

LEGOLCSÓBB ÁRAK!

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése ARADON. 1427

Felvilágositásokat teljesen ingyen ad a kiadóhivatal: József főherczeg-út 22. szám. Telefon szám: 151.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozódásnál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban: József főherczeg-út 22. szám. Telefon szám: 151.

Ezen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. — Cselédet kereső vagy cselédnek ajánlkozó apró hirdetés 30 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárusító helyein.

Egy kevésbé használt

4 üléses automobil jutányosan eladó. Értekezhetni Ascher Ferencz és Társa műszerészeknél Arad, Deák Ferencz utcza 39. 1946

Eladó

ház és háztelek Aradon, Kölcsey-utcza 9. sz. alatt, kedvező feltételek mellett. 1945

Franczia bonne,

ki párisi, franczia nyelvet beszél, állást keres. Vig kedélyü, a gyermekeket igen szereti, velük igen szeret foglalkozni és velük kitünően tud bánni. Fel napra is szivesen szerződik. Ajánlatokat „Franczia Bonne" jeligével a kiadóhivatal közvetit. 1961

Uzlet eladás.

Egy már évek óta fenálló füszer és csemege sarok üzlet, dohánytőzsdével, italmérési joggal, szép forgalom, más vállalkozás miatt azonnal eladó. Bővebb felvilágositást ad König Lipót, Lippa. 1972

Jó forgalmu korcsmaüzlet,

tekepályával, kerthelyiséggel, engedélylyel, más vállalat miatt jutányosan eladó. Bővebbet Sarló-utcza 8. szám. 1969

Egy jó forgalmu

sarok borbély üzlethelyiség Fejsze utcza 36. sz. alatt, mely alkalmas más üzletnek is, november hó 1-től, kiadó. 1975

Eladó

A Karolina-utcza 5. számu ház. Bővebbet a házigazdánál. 1982

Egy butorozott utczai szoba

minden órában kiadó. Ujterem-utcza 29. sz. alatt. 1973

Keresek

vidékre okleveles nevelőnőt három gyermekhez. Czim Kerpel Izsó ur könyvkereskedésében tudható meg. 1977

Kitünő minőségü

teveszőr puha kalapok selyem béléssel! kaphatók: 1 frt 35 krért. Münz I. czégnél Aradon. 1976

Szép őszi szalonna

kapható métermázsánként, Halász-utcza 20. sz. 1987

Bildhauer Lajos háza,

melyben 25 év óta szatócs üzlet van, rokkantság miatt eladó vagy kiadó, esetleg részletfizetésre is. A házba négy szoba, villany és vizvezeték van. 1986

Akinek szükséges

szorgalmas mosóné és olcsó, küldjön belváros Választó u. 35. sz. alá.

Rőfös kereskedő segéd azonnal felvétetik!

Ki füszerben is jártas előnyben részesül!

Ajánlatokat szivességből elfogad 1983

Pollák József,

füszer nagykereskedő Aradon.

Valódi Eau de Cologne

destillálva, az eredeti Recept szerint, melyet őseim találtak fel.

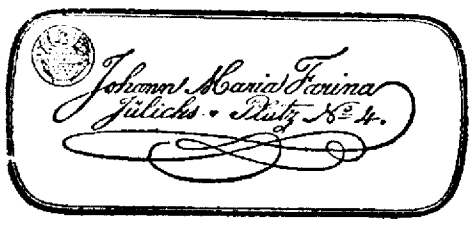

Védjegy. Törvényesen védve.

Szives figyelmébe! Mindenkit, aki az én törvényesen bejegyzett czégemmel visszaél, avagy aki védjegyemet utánozza, a legszigorúbban hatóságilag fogom felelősségre vonni.!

Johann Maria Farina Köln, (Rajna mellett) **Jühlichsplatz No. 4.**

Szabadalmazott szállitója császári és királyi udvaroknak. 1228

Mérleg-javitó mühely!

Weisz Jenő

épület és mülakatos

Aradon, Szent Pál-utcza 1. szám,

(a zsidó templommal szemben.)

Ajánlja magát minden az épület-mülakatos és mérlegszakmába vágó munkák elkészitésére, u. m.: épület vasalások, sirrácsok, kovácsolt vasból keritések, takaréktüzhelyek, szivattyus kutak és mindennemü mérlegek javitását. Továbbá elvállal vizvezeték és fürdőszobák berendezését, jutányos árak, pontos, gyors és legjobb kivitelben. 1453

13621. sz. 1903.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idei temesvári Szt.-Mihály országos vásár

f. évi szeptember hó 24-től bezárólag szeptember hó 28-ig fog megtartatni.

Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra — szeptember hó 24-től csütörtökön reggel 5 órától kezdve — meg van engedve.

Temesvárott, 1903. évi szeptember hó 25-én.

A városi főkapitányságtól

BANDL REZSŐ,

főkapitány.

Bánáti ló-, szarvasmarha-, juh- és sertésvásár. — Gyümölcs-, mezőgazdasági-, kereskedelmi- és iparvásár. 1979

Brassay Testvérek

22 év óta fennálló

füző üzlete

nagy vevőkörrel,

szabad kézből eladó.

Értekezhetni az üzletben. 1980

Egyben tudatjuk a n. é. közönséggel, hogy az üzlet azért teljes üzemben van és igen jutányosan számitunk mindent tisztelt vevőinknek, amiért is kérjük szives megrendeléseikkel szerencséltetni.

Sertéshizlalók figyelmébe!

Nádasi 10,000 hold kiterjedésü erdőbirtokom

makkoltatását

bérbeadni óhajtom. A makktermés ez idén

kiválóan gazdag

és viz is áll bőven rendelkezésre.

Grósz József, Lippa.

1978

Exelsior angol izzófényharisnya az ujkor legnagyobb találmánya.

Exelsior angol izzófényharisnya adja a legszebb világitást.

Exelsior angol izzófény által légszesz megtakaritás

Exelsior angol izzófény a legtartósabbak.

Exelsior már a külföldön be van vezetve.

Exelsior Aradon gyárakban, hivatalokban és kereskedőknél kiprobáltatott és igen jónak találtatott.

Exelsior legolcsóbb, mert darabja 50 fillér.

Exelsior Magyarország képviselete

Fischer Lipót

Arad, Szabadság-tér 9.

Exelsior egyedüli elárusitója Aradon csakis

Guttmann Samu

füszerkereskedő

Rákóczy- és Forray-utcza sarkán. 1498

Telefon 212. szám.

TORLESZTÉSES

Pénzkölcsönöket

közvetitek a legelőnyösebb feltételek mellett, földbirtokokra és városi bérházakra **4·3, 4·5, 5** és **5·5%** kamatlábbal

20, 25, 30 és 50 évi visszafizetésre

(amortizációra), féléves részletekben, melyben ugy a kamat, mint a tőke törlesztése bennfoglaltatik.

Elvem a t. jelzálog-kölcsönt kereső közönség szolid és gyors kiszolgálása.

A kölcsönök készpénzben, a zálogleveleket teljes névértékben fizettetnek ki. Előleges költségek nincsenek, dijazásom utólagos. Bővebb felvilágositással szolgál

HERCZOG SANDOR,

1984 Aradon, Weitzer János-utcza 15, ajtó 7.

Feltünő ujdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szivhat.

legjobb valódi franczia 1434

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

KÖZPONTI DIVATÁRUHÁZ

DEUTSCH TESTVÉREK

ARAD,
Minorita-palota.

Női és férfi fehérnemű.

Női ruhakelme különlegességek.

A mélyen tisztelt közönségnek van szerencsénk szives tudomására hozni, hogy Aradon, a Szabadság-téren már 13 éo óta fenálló

Divatáruházunkat

a főt. Minorita-atyák uj templo n-épületébe

áthelyeztük,

melynek hatalmas helyiségeiben az eddig raktáron oolt árukészletünknek a legujabb különlegességekkel oaló kiegészitése és a legutolsó dioat szerinti teljes felujitása folytán abban a kellemes helyzetben oagyunk, hogy a legmesszebb menő igényeket is kielegithessük.

Férfi-, leány- és gyermek confectió.

Függöny. Szőnyeg. Takarók.

Selymek. Ruhadiszek.

Blousok. Jouponok.

Központi áruházunkat

f. évi szeptember hó 14-én nyitjuk meg,

amikor is ujdonságaink eladását megkezdjük.

Kiváló tisztelettel

DEUTSCH TESTVÉREK.

Arad, Minorita-palota.

Aradi nyomda részvenytársasag könyvnyomdaja